

BYGGARE SÄMST PÅ ATT RÄTTA TILL FEL

BYGGNADS ARBETAREN

HÄR tjänar
bostadsbyggare
bara fabrikslön

RÖRMONTÖR
springer 200 mil
genom Sverige

**ALLT INFÖR
BYGGNADS
KONGRESS**

FAMILJEN ARMERARE

PAPPA, DOTTER OCH SÖNER JOBBAR I SAMMA LAG

Kenneth Petterson
chefredaktör,
ansvarig utgivare
08-728 49 70
070-607 56 97
k.p@byggnadsarbetaren.se

Anki Wetterstål
debattredaktör
08-728 49 71
070-664 49 00
a.w@byggnadsarbetaren.se

Jenny Berggren
allmänreporter
08-728 49 73
070-280 25 35
j.b@byggnadsarbetaren.se

Katarina Connheim
allmänreporter,
nyhetsansvarig
08-728 49 87
070-627 60 84
k.c@byggnadsarbetaren.se

Nina Christensen
allmänreporter
webbansvarig
08-728 49 79
070-246 87 06
n.c@byggnadsarbetaren.se

Ingemar Dahlkvist
arbetsrätt, löner
08-728 49 72
070-607 56 91
i.d@byggnadsarbetaren.se

Margite Fransson
arbetsmiljö, hälsa
08-728 49 74
070-607 56 89
m.f@byggnadsarbetaren.se

Cenneth Niklasson
allmänreporter
08-728 49 76
070-607 56 92
c.n@byggnadsarbetaren.se

Anki Sydegård
reportageansvarig
08-728 49 77
070-607 56 87
a.s@byggnadsarbetaren.se

TS-kontrollerad
upplaga 2005: 131 600

Telefon: 08-728 49 00
Postadress: 106 32 Stockholm
Besöksadress: Hagag. 2, 4 tr, Sthlm
Adressändring, medlem i Byggnads:
Kontakta din lokala avdelning
Prenumeration: edb, telefon 08-
619 35 93 **Pris, helår:** 297 kr
Annons: Swartling & Wranding Media,
telefon 08-545160 67
Repro: Grafit
Tryck: Sörmlands grafiska, Quebecor

LAGARBETE

HÄR ARMERAR PAPPA, DOTTER OCH SÖNER TILLSAMMANS

Nästan hela familjen Lindholm-Näslund har fått jobb i byggboomens Kiruna.

SID 8-13

UNGA VÄLJER BARA A-KASSA

SID 16-17

ALLT FÄRRE ARBETAR PÅ ACKORD

SID 36-37

KONGRESSEN: SÅ MYCKET MÅSTE FACKET SPARA

SID 21-29

KLAGOMÅL

BYGGARE SÄMST PÅ ATT RÄTTA FEL

SID 14-15

PORTRÄTT

SPARKAD FICK JOBB SOM TOLK

SID 18-20

Bostadsbyggare får bara industrilön

BYGGNYTT/ NCC betalar lön enligt industriavtalet, inte efter byggavtalet för dem som slutmonterar NCC:s nya förtillverkade bostadsmoduler. Fel, hävdar Byggnads. SID 30

DEBATT SID 4-5

"Vansinnigt arbeta under hängande last"

"När jag slog upp senaste Byggnadsarbetaren, nr 7, fick jag en chock", skriver Fleming Ingvarsson.

GREJER & GREPP SID 38

Skräddarsytt för målarrulle

Nytt fodral hindrar färgen från att torka.

BYGGFOLK SID 42

Nya regler för skyskrapor

BYGGFOLK SID 40-41

Takläggare gör succé på operascenen

Glenn Kjellberg har just spelat i Turandot på Göteborgsoperan. Nu väntar takläggning, men i framtiden hoppas han på operakarriär.

5 DRÖMMAR &
5 HÄLSA SID 7

Kenny springer Kiruna-Malmö

MÖTEN & SÅNT SID 39

SISTA ORDET SID 46

BILDKRYSSET SID 47

FRÅGAN Bryr du dig om Byggnads kongress?

Mattias Jönsson, 23 år, kranförare, Hörby

– Nej, inte mycket. Jag vet inte vad man gör på kongressen. Men jag vet att man kan skriva motioner till avdelningen, som beslutar om att eventuellt ta upp dem på kongressen. Jag har inte skrivit någon motion själv, men skulle kunna tänka mig att skriva en om arbetstider, som är en viktig fråga.

Per Thoberg, 40 år, snickare, Nikkala

– Det är alltid intressant vad som händer på kongressen. Jag brukar läsa i tidningarna om den. Arbetsmiljö och löner är viktiga frågor. Själv gillar jag ackord. Vi var tre stycken som skrev en motion en gång. Jag har glömt vad den handlade om, men den gick vidare till kongressen.

Lennart Udd, 60 år, snickare, Matfors

– Nej, i min ålder bryr man sig nog inte. Det får bära eller brista. Men löner är en viktig fråga på kongressen. Vi ligger risigare till i Norrland än i Stockholm, men vi jobbar nog lika hårt, kanske hårdare. Arbetsgivarna vill ta bort reseersättningen. Det borde behandlas på kongressen.

Livsfarligt arbeta under hängande last

● När jag slog upp senaste Byggnadsarbetaren, nr 7, fick jag en chock. I reportaget om fabriksbyggda bostadsmoduler arbetar en byggnadsarbetare med en lägenhetsmodul, som väger tio ton, hängande över sig (se bilden).

Jag tycker att det är vansinnigt av byggnadsarbetaren på bilden, och av den ansvarige byggarbetsledaren att han tillåter folk att arbeta under hängande last, som man gör på bilden.

Mitt förslag är att han kör bort modulen och rättar till vinkeljärnet som hamnat snett.

FLEMING INGVARSSON

ANDRÉ DE LOISTED

Jag har inte råd att vara medlem

● Jag hade tänkt att gå ur Byggnads och bara tillhöra a-kassan, men hör och häpna, det tar sex månader att gå ur förbundet!

Varför, kan man undra? Om jag säger upp mig på jobbet har jag en månads uppsägningstid. Säger arbetsgivaren upp mig så har man två till sex månaders uppsägningstid beroende på ålder.

Varför vill jag då gå ur? Jo, jag anser mig inte ha råd att betala 334 kronor när jag är arbetslös

och ute på aktivitet med aktivitetsersättning på 680:-/dag, vilket innebär 9 880:- efter skatt. 334:- går till medlemsavgiften. Sedan har jag bara 9 546:- att leva av som ska räcka till hyra, mat, resor till aktivitet och extra mat under dagen på aktiviteten.

Jag har inte ens råd att skaffa mig sommarkläder.

Jag tog då kontakt med min avdelning för att fråga om reducerad avgift. Nej, det fick jag inte för man skulle ha max 646:-/dag

i a-kasseersättning om man skulle få en avgift på 145:-/månad. Hur tänker ni på förbundet och a-kassan?

Jag har betalat avgift till förbundet och a-kassan sedan 1969, men nu när jag behöver hjälp får jag ingen respons. Jag vill inte tillhöra förbundet så länge avgiften är så hög. Vi skulle ha lägre avgift vid arbetslöshet precis som andra fack har.

Vad säger ni killar om detta?

ARG MEDLEM

Brist på arbetskraft?

● Jag fattar inte varifrån alla får att det är brist på arbetskraft här i Sverige inom byggbranschen. Hur kan det då komma sig att jag, nyutbildad snickare (2 850 lärlingstimmar), har varit arbetslös i fem månader?

Jag söker ett antal jobb om

dagen, men har fått bakslag på alla företag jag har sökt. En del företag säger till och med att de knappt har arbeten till sig själva.

Så jag skulle hemsäkt gärna vilja veta vilka som söker arbetskraft!

FÖRVIRRAD SNICKARLÄRLING

BODTOMTEN

– Fotbolls-VM redan i juni. Nu måste väl kongressen klubba en extra semestervecka...

SKRIV TILL OSS - VI BJUDER PÅ PORTOT!

Adressen är Byggnadsarbetaren, Svarspost 110455302, 110 19 Stockholm. Du behöver inte sätta på något frimärke. Ring 08-728-49-00 Faxe 08-728-49-80 E-posta redaktionen@byggnadasarbetaren.se

Glöm inte uppge namn, adress och telefonnr (som hemlighålls mellan dig och redaktionen om du använder signatur).

Ni vill äta av kakan, men inte betala

● Till er som vill arbeta under gällande kollektivavtal, men inte ställer upp solidariskt och betalar för att detta ska upprätthållas.

Ni betalar hellre till ett fack där ni inte kan få någon som helst hjälp om ni får problem med era arbetsgivare. (Jag har själv erfarenhet från ett sådant fack). Allt detta bara för att ni kortsiktigt ska få några extra kronor i börsen.

Det är väl inte ombudsmännens sak att driva era frågor, det är väl ni och era kamrater som ska driva de frågor som ni vill ska ändras.

Jag tycker själv att mycket behöver ändras inom de fackliga organisationerna, men man kan inte bara kritisera utan man måste ta lite eget ansvar också!

NOSSLIN NAFETS

Bygg 21:an Jönköping söker

Funktionär

Bygg 21:an är en medelstor avdelning, vars verksamhetsområde i stort sträcker sig till Jönköpings län. På avdelningen är vi ett arbetslag på sju funktionärer och tre kontorister. På grund av pensionering behöver vi nu nyanställa.

Arbetsuppgifterna du ska syssla med är arbetsmiljö, försäkringar och plåtaavtalet. Men eftersom vi är flexibla i vårt arbetssätt kan du räkna med att få arbeta med andra arbetsuppgifter inom våra avtalsområden. Vi vill att du ska kunna arbeta självständigt under ansvar. Du bör ha gott omdöme och vara lätt att samarbeta med, samt kunna uttrycka dig i tal och skrift. Mycket av vårt arbetssätt är i dag databaserat. Det är därför en fördel om du har grundläggande datakunskaper.

Vi förutsätter att du delar arbetararbetarrörelsens värderingar. Körkort och tillgång till egen bil krävs i tjänsten. Sist, men inte minst, ser vi en stor fördel i att du har en glad och positiv inställning till det arbete du ska utföra.

Anställningen beräknas påbörjas den 2 oktober 2006.

Skriftlig ansökan med meritförteckning eller andra referenser ska vara Bygg 21:an till handa **senast den 21 juni 2006** under adress:

Bygg 21:an
Box 285
551 14 JÖNKÖPING

Upplysningar om tjänsten lämnas av
Peter Bäckman 036-34 46 63.
Facklig representant är Jan Svensson 036-34 46 69.

En avgörande kongress

Fyra år in i framtiden verkar avlägset. Fyra år i backspegeln känns betydligt kortare. Det är dags igen för Byggnads kongress.

Den 15-18 juni samlas cirka 200 ombud och förtroendevalda i Folkets hus i Stockholm för att ännu en gång ange färdriktningen för de kommande fyra åren.

Det är en viktig kongress, viktigare än på många år. Det handlar om Byggnads framtid. De gångna fyra åren har varit omvälvande för byggbranschen och för Byggnads.

Öppna gränser och nya gästarbetare och i kölvattnet av detta en av de mest uppmärksammade arbetsmarknadskonflikterna på flera decennier: blockaden i Vaxholm eller Laval-målet som det också kallas när det nu ligger hos EG-domstolen för avgörande.

Därtill fortsatt medlemstapp och krympande ekonomi.

”Medlemsavgiften blir sannolikt också en het fråga för kongressen.”

Lägg till detta storförbundet som sprack när Byggnads hoppade av samgåendet med elektriker, målare och fastighetsarbetare, med motivet att Byggnads medlemmar inte skulle acceptera den höjda medlemsavgift som skulle bli följden. Medlemsavgiften blir sannolikt också en het fråga för kongressen.

Byggnads är fortfarande ett mycket rikt förbund, tillgångarna uppgår till drygt 2,2 miljarder kronor. Men det är låsta tillgångar i form av värdepapper och fondandelar som svarar för styrkan.

De senaste fem åren har förbundets ideella verksamhet gått med förlust. Medlemsavgifterna täcker inte kostnaderna. Byggnads budgetberedning föreslår både höjningar och besparingar som ska ge totalt 75 miljoner kronor under en fyraårsperiod.

Samtidigt går byggandet på högvarv, de flesta byggnadsarbetare har jobb. Och framtiden ser fortsatt ljus ut. Konjunkturinstitutets senaste månadsprognos uppger att bristen på arbetskraft är det främsta hindret för tillväxt inom byggandet. Dessutom är anbudspriserna på väg upp.

Så visst finns det ljus i tunneln.

Lär mer om kongressens viktigaste frågor på sidorna 21-29.

Nästa nummer utkommer den 29 juni.

Då rapporterar vi från kongressen.

KENNETH PETTERSON
CHEFREDAKTÖR

TYCK DIREKT PÅ NÄTET!

På vår hemsida kan du publicera insändare direkt på nätet. Gå in på www.byggnadsarbetaren.se.

5 DRÖMMAR ● 5 HÄLSA

TILL VEM? KENNY WALLSTRÖM, 47 ÅR, rörmontör och rörsvetsare på YIT.

VARFÖR? Från 19 maj springer han som den förste någonsin tvärs igenom Sverige. **HAN SKA LÖPA 200-MILASTRÄCKAN KIRUNA-MALMÖ** på 23 dagar.

"HÖG FART - INTE LÅNGA DISTANSER - DÖDAR"

1 Varför?

- Det är ett äventyr och min dröm. Jag insåg för fyra, fem år sedan att jag kan springa hur långt som helst och sedan dess har jag ruvat på det här. Nu ska jag dels förverkliga drömmen, dels springa så snabbt att den som vill bräcka mig ska få svettas.

2 Är vi dåliga på att förverkliga drömmar?

- Ja, verkligen. Alla har drömmar, men ingen gör något åt dem. Vi sätter upp en massa hinder, att vi inte har råd, inte tid eller något annat. Många skulle kunna genomföra sin dröm om man bara gav sig fan på det. Fler borde göra det och jag hoppas att jag ger dem impulser.

3 Vad är viktigast, målet eller resan?

- Målet. Jag kommer att uppleva mer på de här tre veckorna än andra gör på flera år, men jag är i grunden tävlingsmänniska så målet är allt. Jag ska vara i Malmö 10 juni, någon plan B finns inte.

4 Vad ska du göra i Malmö?

- Vila några dagar och på vägen hem har jag planerat att springa ett 24-timmarslopp i Trollhättan.

5 Är det många som är avundsjuka på dig?

- En hel del. Ultralöpare önskar att det var de som gjorde loppet, ickelöpare är avundsjuka på att jag har styrkan att förverkliga min dröm. Många förstår att 200 mil löpning gör mig lycklig.

PATRIK DEGERMAN

Rörmontören Kenny Wallström blir lycklig av att springa 200 mil genom Sverige. Den 10 juni ska han vara framme i Malmö.

FRÄCKISEN

- Hur tusan ska jag veta det? skrek mannen och katsade på telefonluren.
- Vem var det? undrade hans fru.
- Det var någon idiot som ringde hit i stället för till SMHI.
- Vad sa han då?
- Han frågade om kusten var klar!

1 Hur långt är det nyttigt att springa?

- Det finns ingen övre gräns, men jag brukar säga att mindre än fem kilometer är meningslöst. Människan är en evighetsmaskin och det är hög fart, inte långa distanser, som dödar.

2 Skavsår, vätskebrist, kramp... Är det något du fruktar?

- Jag är mest rädd att trampa snett och stuka mig, sånt kan hända. Magproblem har jag haft förut och det går över, men naturligtvis kommer några riktigt tuffa dagar.

3 Är du självplågare?

- Jag njuter väl inte av smärta, men jag bryr mig inte heller. Det är en upplevelse i sig att behärska smärtan. 35 procent av tiden kommer jag att ha ont, men det oroar mig inte det minsta.

4 Blir det svårt att hålla vikten?

- Ja, jag kommer att tappa runt sex kilo. Varje dag måste jag äta 9 000 kalorier och fett och protein är basen. Det blir mycket grädde, mjölk, bacon, ägg och kött. Och så en ostkaka varje frukost. Jag ska laga nästan allt själv för att ha koll på vad jag får.

5 Du ska springa Stockholm Marathon på vägen?

- Ja, sedan fortsätter jag till Södertälje på kvällen. Det blir faktiskt min första mara, så då slipper jag svara folk på varför jag inte sprungit maraton tidigare.

ANDERS BOSTRÖM

Trots långa dagar, kyla och mörker trivs de väldigt bra med anläggningsjobbet i Kiruna. Att vara tillsammans ger trygghet och styrka. Från vänster: Krister (pappa), Anneli (dotter), Jimmy (son) och Marcus (bonusson).

FAMILJEN SOM BYGGER UT KIRUNA

Det blir aldrig några familjebråk. Trots att de umgås dygnet runt under de långa arbetsveckorna i Kiruna. För familjen Lindholm-Näslund är det naturligt att vara tillsammans. "Vi har roligt också. Det måste man ha", säger Jimmy Lindholm.

TEXT KATARINA CONNHEIM FOTO HANS-OLOF UTSI

Tröttnar aldrig på varandra. Jimmy Lindholm och Marcus Näslund arbetar sida vid sida med att bygga anriktningsverket i Kiruna. Förutom att de är arbetskamrater är de styvbröder och tillika släkt. Dessutom umgås de mycket på fritiden.

Marcus ligger på sängen, halvsovande. Jimmy sitter i soffan och tittar på tv. På bordet framför står en pappersmugg från hamburgerkedjan Frasses och en skrynklig godispåse med Snickers. Anneli och pappa Krister Lindholm tar var sin muffins och sätter sig i den gröna skinnsoffan. Kaffeperkolatorn i köket går på högvarv.

I går körde de 90 mil från Sundsvall till Kiruna. I dag har de varit uppe sedan halv sex på morgonen. Men ingen klagar i onödan. Krister tycker att arbetet på Peab:s nya industrianläggning i Kiruna är ett av de bästa som han har haft.

– Det är mer kamratskap när man ligger ute, än när man går hem varje dag.

De andra är också nöjda, förutom med de långa resorna till och från jobbet.

Boendet är bra. Fyrrumslägenheten, som ligger strax utanför stan, är möblerad och fullt utrustad. Det är bättre än både barack och husvagn, som de brukar bo i.

Det tar en stund att reda ut allt. Jimmy och Anneli är barn till Krister i första äktenskapet. Det finns ytterligare en bror, Ronny, som också arbetar i Kiruna. Han är för tillfället sjukskriven, på grund av ryggont. När Krister gifte om sig med Marie, hade hon redan sonen Marcus Näslund. Men de är också släkt. Marcus pappa och Krister är kusiner. Därför är barnen både styvsyskon och tremänningar (sysslingar). Komplicerat?

– En del fattar inte alls hur det går ihop, säger Anneli.

Tidigare på dagen var det regnstänk i luften. Grått. Flera stora lyftkranar avtecknar sig mot den gråtunga himlen. På marken sträcks betongpelare och armeringsjärn upp i luften. En bunt armeringsjärn dinglar ner. När de har kommit på plats langar Marcus armeringsjärn till Jimmy som najar fast dem. De arbetar sida vid sida. Det är en familj som gillar att vara tillsammans. Arbetskamraterna är förvånade att det går så bra.

– Det är aldrig några problem. Vi är aldrig ovänner, säger Jimmy.

Det hörs buller från maskiner, gnissel och en massa surr från najmaskinen. De skrattar och småsnackar.

– Ska vi köra med en sort längst bort? frågar Jimmy.
– Kör med en sort. Anneli kan väl gå efter, säger Krister. Det märks att det är Krister som styr och ställer. Leder arbetet. Även om Jimmy inte tycker att han har rätt i allt. Anneli är nykomlingen i gänget och håller på att lära sig byggyrket.

Hon fick barn tidigt. Sonen är 17 år. Mestadels har hon arbetat med städning. För några år sedan gick hon en maskiningenjörutbildning på högskolan. Men efter några års arbetslöshet fixade Krister, som är positiv till att fler tjejer jobbar i byggbranschen, så att hon fick en praktikplats på Peab. Förra året arbetade hon med de andra, förutom Jimmy, på ett brobygge på E4:an.

– Jag trivs jättebra. Jag mår bättre i kroppen efter en dag på bygget än när jag städade. Det är tyngre med städning än man tror, säger Anneli.

I Kiruna arbetar de sju dagar i veckan och är lediga sju. Marcus och Jimmy, som är nästan jämgamla i ålder, träffas dessutom mycket när de är lediga. Båda bor i Sundsvall och har ett gemensamt intresse; veteranbilar.

FAKTA ANLÄGGNINGAR I KIRUNA

Byggherre: LKAB

Vad byggs: Peab bygger anriktningsverk (där malmen förädlas) och NCC bygger kulsinterverk (gör om järnmalm till pelletskulor).

Huvudentreprenörer: NCC och Peab

Hur många byggnadsarbetare: 80 byggnadsarbetare från Peab, 160 från NCC

Lön: byggnadsarbetarna på Peab tjänar 174 kr/tim, byggnadsarbetarna på NCC 190 kr/tim. Till ackordslönen tillkommer skift- och resetilllägg.

– Vi är mer som bröder. Vi har också en gemensam syster som är tio, säger Jimmy.

Det var pappa som fixade sommarjobben på byggen. Både Marcus och Jimmy följde tidigt med pappa på jobb. Jimmy och Krister arbetade tillsammans i Hammerfest i Norge. Men Jimmy trivdes inte, sa upp sig, bland annat för att han tyckte att det var för långa arbetspass.

Dessutom var det mörkt. Under den mörka perioden var det bara ljus i 20 minuter. Mörkret i Kiruna har inte varit lika plågsamt, eftersom de inte började att arbeta här förrän i slutet av februari.

Far och son är vana vid att arbeta ihop. Jimmy har arbetat tillsammans med pappa Krister på många byggarbetsplatser.

Inte heller kylan har bitit på dem. När temperaturen några mornar visade på minus 25 grader fick de sitta i boden och vänta.

– Men det var inte så farligt. Det jobbigaste är att vara borta från flickvännen, säger Jimmy.

Nu är det början av maj och tio plusgrader. Det blir ljusare och ljusare om kvällarna. Kirunabor tycker ändå att det här är en tråkig period på året.

Snön har försvunnit, men inga träd och buskar har slagit ut. Nyanserna av grått är många.

Inne på LKAB:s område förstärks gråheten och Kirunagruvan ger associationer till tung, förlegad industriproduktion. Men gruvdriften är i allra högsta grad högteknologisk. Nere i berget finns den åtråvärda järnmalmen som är ren; med högt järninnehåll och som ger lägre koldioxidutsläpp än andra malmsorter.

Den ökade stålproduktionen gör att efterfrågan på järnmalm växer. Kina, som är den stora motorn på världsmarknaden, har fördubblat sin efterfrågan av järnmalm på tre år. Priserna på järnmalm höjs och LKAB:s export ökar, främst till Europa och Mellanöstern.

LKAB kan göra miljardinvesteringar i nya industrianläggningar och Krister, Anneli, Jimmy och Marcus får jobb.

De är nöjda med lönen, arbetsmiljön och arbetskamraterna.

Själva ackordslönen på Peab är 174 kronor, med skift- och resetillägg blir det 218. Dessutom ställs det höga krav både på miljö och säkerhet.

Varannan vecka gör Peab och LKAB arbetsmiljöronder. Då ska det vara rent och snyggt. Varje byggnadsarbetare ska städa sin arbetsplats; ta bort skräp, plocka bort bensindunkar och armeringsjärn. Annars blir det avdrag på lönen.

Arbetslag och arbetsgivare är helt överens om denna regel och något avdrag har hittills inte gjorts. Krister, Jimmy, Marcus och Anneli tycker att det är bra att det är ordning och reda.

En fördel är också att det inte är stressigt. Arbetet fungerar hittills som det ska, enligt planerna.

Det är ljust ute, trots att klockan är nio på kvällen. Krister tar en ny tugga av muffinsen och lutar sig tillbaka i soffan. Efter 41 års byggerfarenhet har han ett och annat att berätta. Han minns

”Jag mår bättre i kroppen efter en dag på bygget än när jag städade. Det är tyngre med städning än man tror, ”

olika byggarbetsplatser, särskilt alla broar som han har arbetat på.

– Det är så spännande konstruktioner.

Nu är han 57 år och tycker fortfarande att det är roligt att jobba. Kanske är det för hans livsfilosofi.

Om man bara jobbar, äter och sover blir livet tråkigt. Likaså om man bara tänker på pengarna som man ska tjäna. Man måste ha lite ro-

ligt också och njuta av livet.

Han berättar om naturupplevelser, om älgar som solar sig och renar som simmar tidiga mornar. Och om snälla människor som han har träffat på olika slags jobb.

De sitter nära varandra i soffan. De verkar trivas med att vara tillsammans. Förutom i jobbet, träffas de ofta på fritiden. De firar jul, midsommar och födelsedagar tillsammans. Marcus mamma, Kristers fru Marie, är den som styr och ställer för att samla alla.

– Alla tycker om Marie, säger Krister och de andra nickar instämmande.

Krister funderar på om det kan ha varit den där motorcykelolyckan för 20 år sedan som har gjort att familjen blivit så viktig. Anneli körde, brorsan Ronny satt därbak. De krockade med en bil och fick ligga två månader på sjukhus.

Men han vet inte om det är så. Det kan också vara att han är präglad av sin egen barndom. Han följde själv med sina morbröder som arbetade som byggnadsarbetare. Kanske har han fört en tradition vidare.

Själv tycker han bara att det är naturligt. Nu ser han fram emot att få fler barnbarn.

– Jag har fyra barnbarn, men tycker att det är rätt klen, säger han och ger menande blickar åt barnen. ●

Byggboom. Det statliga gruvbolaget LKAB investerar cirka 6 miljarder kronor i nya industrianläggningar i Kiruna. Som mest kommer över 1 000 personer, både på yrkes- och tjänstesidan, att arbeta inom byggsektorn i Kiruna. En av dem är Anneli Lindholm.

Mats Sahlin har tagit tillfälligt svetsjobb eftersom han inte fått jobb på bygge.

ARBETSLÖS I KIRUNA TROTS BYGGBOOMEN

● **Byggnadsarbetaren Mats Sahlin känner sig inte delaktig i Kirunas byggboom. Trots att han bor i Kiruna och har lång erfarenhet som byggnadsarbetare får han inte jobb.**

Mats Sahlin blev färdig snickare 1981 och har arbetat långa perioder i Norge, men också i Göteborg och Stockholm. När byggboomen kom till Kiruna såg Mats Sahlin fram emot att äntligen få ett byggjobb på hemmaplan.

– Jag är trött på att resa. Jag har hållit på att kуска omkring sedan jag började i byggbranschen.

I mitten av december tog Mats Sahlin kontakt med Peab och NCC som bygger ut LKAB:s industrianläggning i Kiruna. Han fick svaret att det fanns möjlighet att få ett jobb. Men månaderna gick och inget jobb dök upp.

– Det hade varit bättre om jag fått ett rakt svar direkt. Då hade jag kunnat sticka iväg på jobb, i stället för att vänta och vänta, suckar Stefan.

Peab och NCC söker främst betongarbetare för utbyggnaden av LKAB. Mats är utbildad snickare, men har även erfarenhet av betongjobb.

– I Norge gör du allt; både snickar-, betong- och murarjobb. Nackdelen är väl att jag har offrat mig och åkt iväg när det varit dåliga tider. När de stora firmorna behövt folk har man inte funnits på plats, säger han.

Mats har nu varit arbetslös i några månader. Han har sökt flera jobb, men han har också blivit ifrågasatt. ”Varför söker du jobb

här, när det är byggboom i Kiruna?” frågar arbetsgivaren.

– Jag får skämmas för att jag är kirunabo och inte får jobb.

Mats är inte ensam. Han känner flera andra byggnadsarbetare, som är arbetslösa, men som inte har fått jobb i Kiruna. Han har också vänt sig till Byggnadsavdelning i Kiruna för att få hjälp. Men han är besviken och tycker inte att han har fått något stöd varken där eller på arbetsförmedlingen.

– Byggnads sa till och med i tv att det inte skulle finnas någon arbetslös byggnadsarbetare i Kiruna. Arbetsförmedlingen hade väl kunnat snabbutbilda oss till betongarbetare, så vi slapp gå sysslösa. Det är ingen som har informerat mig om kompetensutbildning.

Mikael Berg, projektchef på NCC, säger att de flesta byggnadsarbetare, som har sökt från Kiruna och i övriga Norrbotten, varit snickare.

– Vi har behövt betongarbetare, som vi har fått från Västerbotten och söderut. Det är kanske det som styr att inte så många kirunabor fått jobb, säger han.

Gottfrid Augustsson på Byggnadsavdelning i Kiruna kan förstå om Mats är upprörd, men anser att de som fack inte kan göra så mycket.

– Det är arbetsgivaren som leder och fördelar arbetet. Vid arbetsbrist följer företagen turordningslistan. Vi kan inte ändra de regler som vi har satt upp, säger han.

KATARINA CONNHEIM

annons Fora

Hantverkare sämst

Kunder klagar på slarv och höga räkningar

Hantverkare är dåliga på att rätta till fel hos kunder där de kopplat rören fel, repat den nya köksbänken eller rent av lagt läckande tak. Det visar statistik från Allmänna reklamationsnämnden. Ett råd till byggfolk som inte vill hamna i nämnden är att alltid skriva avtal med kunden.

TEXT JENNY BERGGREN ILLUSTRATION NINNI OLJEMARK

Förra året fick nämndens bostadsavdelning 1 076 anmälningar från missnöjda konsumenter. Avdelningen tar emot klagomål på varor och tjänster som rör bostäder och elleveranser. Siffror finns inte, men informationschefen Torsten Palm uppskattar att omkring en tredjedel av avdelningens ärenden rör hantverkartjänster. Bostadsavdelningen är en av de fyra avdelningar, som får flest anmälningar.

Just i bostadsärenden ger nämnden också rätt åt relativt många kunder, 46 procent.

Men när det gäller att följa nämndens beslut faller bostadsavdelningen plötsligt ifrån toppnoteringarna. Inte inom något annat område är följsamheten lika dålig.

Under förra året följde företagen nämndens beslut i 68 procent av ärendena. Snittet för alla avdelningar låg på 79 procent.

Och inte nog med det. Under andra halvåret förra året gällde

alla bostadsavdelningens fall, där företagen struntade i nämndens beslut, olika typer av hantverkartjänster. Det är alltså just denna ärendegrupp som drar ner avdelningens siffror.

Uppgifterna om vilka beslut som lett till åtgärder bygger på enkäter som nämnden skickar ut dels till konsumenterna och dels till företagen. Nämnden är ingen domstol, den är en myndighet som kostnadsfritt prövar ärenden och sedan ger rekommendationer om ersättning eller åtgärder.

Torsten Palm tror att en förklaring till att följsamheten är relativt dålig kan vara att många företag inom hantverkssektorn inte är med i branschorganisationer, som kräver att medlemmarna ska följa nämndens beslut. Vidare pekar han på att det ofta gäller små företag.

– De är inte så publicitetskänsliga, de kan lätt byta namn till exempel, säger han. Större företag månar mer om sitt rykte.

Ett av de vanligaste tvisteäm-

nen är om priset på fakturan är detsamma som det överenskomna. Andra vanliga ämnen för konflikt är om jobbet är professionellt utfört, och blev klart i tid.

Torsten Palm säger att det bästa rådet till företag, som inte vill hamna i konflikter, är samma som kunder brukar få: skriv avtal! Finns det skriftligt på pris och slutdatum blir det lätt att avgöra om företaget brutit något löfte.

Här är några av förra årets fall, där nämndens beslut inte följts:

MOMS SKULLE INGÅ I PRISET

Skåne/ Var momsens inräknad i det överenskomna priset?

Självklart, hävdar kunden. Det har det varit tidigare när samma firma gjort jobb åt honom. Företagaren däremot säger att han upplyst om att moms skulle tillkomma, och att han hade en kollega med sig som hörde det.

Nämnden går kundens väg och uppmanar Lennart Åbergs Byggfirma AB att sänka sina krav med

7 250 kronor, vilket motsvarar momsens.

Kunden är dessutom missnöjd med skador, såsom repor, på inventarierna i det nya kök som firman monterat. Enligt nämnden bör de åtgärdas utan extra kostnad. (31/82005)

TVINGADES RIVA NER NYA PANELEN

Göteborg/ Kvinnan påpekar bland annat att firman hade så dåligt med verktyg att hennes man fick låna ut sina. Men det är inte det som orsakat anmälan, den handlar i sak om att arbetet med att sätta ny panel på radhuset inte sköttes fackmannamässigt. Hon avbröt arbetet när det drog ut på tiden. När en ny firma skulle slutföra sa de nya arbetarna att de var tvungna att riva ner allt och börja från början. Ett besiktningstillstånd stödjer klagomålen.

Kvinnan tillbakavisar firmans uppgifter om att hon först ville ha panelen lagd utan läkt och luftspalt av estetiska skäl, men se-

SÅ FEL DET KAN BLI...

Här är alla de beslut i bostadsärenden från andra halvåret 2005 som gav kunden rätt, men där rättelse inte har registrerats.

- **PRX Sverige AB** ska, kostnadsfritt, åtgärda brister i arbetet med att lägga om ett garagetak. Det handlar om att byta en hörnbräda och justera ett fönster. (1/7)
- **Woodia AB** rekommenderas att genast betala tillbaka 3 053 kronor till en kund som de gjort golvarbete hos. (1/7)
- **M-S Golf & Bygg** rekommenderas att betala 60 000 kronor till en kund

som gett dem i uppdrag att bygga ett vinterisolerat garage. Under arbetets gång har han mist förtroendet för firman, pengarna ska täcka utgifter han själv fått samt gå till att hyra in ett annat företag. (25/7)

- **Skorstenshantverkaren** rekommenderas betala 15 000 kronor till en kund, som anlitat företaget för att tätat två skorstenpipor, och laga skorstenen. En ventil, som skulle ha murats

igen, lämnades öppen och rökkanalen var otät. (17/8)

- **Högbergs rör** uppmanas betala 9 500 kronor i ersättning till kunden efter att de kopplat samman rör fel så att glykolen till solfångarsystemet hamnat i varmvattenberedaren. (25/8)

- **Djura rörservice** rekommenderas att ge en kund en specifikation, som visar att han debiterats enligt överenskommet

pris. Firman har gjort konvertering från direktverkande till vattenburen elvärme, samt monterat bland annat solfångare. (31/8)

- Flera brister finns i **Ewil Byggs** tillbyggnad av ett sommarhus. Nämnden rekommenderar företaget att åtgärda dessa kostnadsfritt. Det handlar bland annat om ett fult innertak med skarvar och hängande plank. (10/10)

på att rätta till fel

dan ändrade sig sent. Nämnden uppmanar Winoj Byggnadsvård att genast betala tillbaka 24 418 kronor. (23/11 2005)

TAKET LÄCKTE EFTER STRYKNING

Stockholm/Kvinnans tak läckte på flera ställen efter att hon fått yttertaget struket med takmassa. Mest läckte det på ställen där kvinnan sett att massa utspädd med lacknafta använts. Nämnden rekommenderar RLS Byggekonsult R Strandberg att genast betala tillbaka 10 000 kronor till kvinnan.

Företaget har hävdat att läckorna beror på fel på skorstensplåten. Enligt ett besiktningsutlåtande är det dock inte något fel på den. Kundens representant uppger vidare att företaget har hittat på ett samtal, där kunden ska ha sagt att hon inte tänker kosta på taket mer, att det läckt in på vinden i femton år.

Samma företag uppmanas att genast betala 25 500 kronor till en annan kund. Här rör det sig om oenighet gällande priset, och brister i det utförda arbetet. Enligt kunden hade de kommit överens om ett fast pris, och företaget hade mätt taket. Enligt företaget ska priset höjas eftersom taket var större än kunden uppgett. (1/12 och 30/12 2005) ●

● **Karlsson's tak & fasad** rekommenderas att genast betala 35 000 kronor till en kund, samt att kostnadsfritt göra nya skorstensplåtar åt henne. Taket var färdigt i februari, i mars fick kvinnan placera ut hinkar inomhus för att det läckte. (12/10)
● **GE Rep och Service** uppmanas att betala 1 000 kronor till en kund på grund av skönhetsfel i det klinkergolv de lagt. (17/10)

● **StevenAge AB Täthetsbygg** rekommenderas att avstå från ytterligare krav, 37 500 kronor, på en kund vars kök de renoverat. Listan på brister omfattar bland annat skador på inredningen och uteblivna leveranser. (17/10)
● **IM Måleri** rekommenderas att betala tillbaka 4 938 kronor för brister i tjänsten vid målning av ett tak. (17/10)

● **Ola Hjelm Bygg & Allservice** uppmanas att byta ut socklar samt foga om vid en arbetsbänk i ett kök de byggt. Detta har firman också erbjudit sig att göra. (1/12)
● **Svanströms AB** rekommenderas att genast betala tillbaka 6 960 kronor till en kund som är missnöjd med en köksleverans, bland annat med måtten på skivor. (7/12)
● **Benny Toftling**

rekommenderas att betala tillbaka 7 500 kronor till en kund som han gjort målningensarbete åt, arbetet är undermåligt utfört. (8/12)
● **V-Götalands takentreprenad** rekommenderas att betala 20 000 kronor till en kund som påpekar en rad brister i hur de lagt om taket på hennes sommarstuga. 18 000 ska gå till att anlita annan firma, 2 000 till att ersätta henne för rese-

kostnader som orsakats av problemen. (21/12)
● **I&A Fastighetsservice KB** rekommenderas att genast avsluta ett arbete samt avhjälpa fel. De uppmanas också att lämna en specificerad faktura och ett kvalitetsintyg. Det gäller en ombyggnation av badrum, bland annat målnings- och murningsarbeten kvarstår. (30/12 2005)

UNGA VÄLJER BARA A-KASSA

Det får du för din fackavgift, artikel 2/Unga killar som jobbar på småföretag och inte tycker att de får ut något av medlemskapet, som vill spara pengarna i stället. Det är en grov bild av vilka som går ur eller funderar på att gå ur Byggnads i en tid då medlemsantalet fortsätter att sjunka, trots ökad sysselsättning.

TEXT **JENNY BERGGREN** FOTO **MATS FOGEMAN**

Under de senaste tio åren har antalet medlemmar i Byggnads minskat. Samtidigt väljer allt fler att bara vara med i a-kassan. I början av det här året hade 4 041 personer ett sådant medlemskap, det är mer än en fördubbling jämfört med den första delen av 1990-talet.

De som väljer bort förbundet slipper, å ena sidan, att betala de drygt två tredjedelar av medlemsavgiften som går dit. Å andra sidan står de utan facket stöd om det blir konflikt om lönen till exempel, och de får inte del av försäkringar och andra förmåner som ingår i medlemskapet.

Byggnadsarbetaren har pratat med flera personer som har valt att vara med bara i a-kassan. De nämner sin ekonomi, att medlemmarnas pengar missbrukats av höjare inom facket och att de inte har något behov av att vara med som några anledningar. Men ingen vill berätta närmare om det i tidningen.

Den vanligaste förklaringen som Byggnads får av dem som vill lämna facket handlar om pengar. Det visar en rundringning till alla avdelningar.

– Jag tror det allra vanligaste är att man tror att man kan tjäna stora pengar, säger exempelvis Sven Lindkvist, kassör i Malmö.

På en del avdelningar pratar personalen om att människor, ofta långtidsarbetslösa eller sjukskrivna, lever i väldigt svåra ekonomiska situationer. På andra avdelningar sägs att pengarna nog ofta är något av ett svepskäl, lätt att ta till för den som inte vill diskutera sitt beslut.

Det är oftast unga killar som går ur, eller funderar på att göra det. Jan Nyqvist i Göteborg säger att de ibland känner sig ”lite odödliga”. En återkommande kommentar

är att de inte riktigt vet vad de får för pengarna. Då tycks övertalning ofta fungera. Jan Carlsson, ombudsman i Kristianstad, tror att mer än nio av tio av alla som ringer med tankar på att lämna förbundet blir kvar.

Yngre medlemmar går alltså ur för att de inte ser någon direkt nytta med att betala. Äldre däremot har ofta ett mer direkt skäl till att lämna Byggnads. Det kan handla om en konflikt med en ombudsman, eller om besvikelsen då kostsamma skandaler avslöjas inom facket.

Under Byggnadsarbetarens rundringning tar personer på ett flertal avdelningar också upp att organisering är mindre självklart på småföretag. En förklaring som återkommer är att många på småföretag tycker sig ha så bra relationer till cheferna så att problem kan lösas mellan fyra ögon. Personer på flera avdelningar har också fått höra, eller anat, att den som ringer har fått veta att chefen inte tycker det är så lämpligt att vara med i facket.

Någon enstaka person tar upp att det också finns en grupp som troget har betalat i alla år, men kommit fram till att det är överflödigt då de inte behövt fackets hjälp under hela den tiden.

Något som jämförs med att säga upp bilförsäkringen för att man hittills inte krockat. Ytterligare andra medlemmar har upplevt att ”försäkringen” faktiskt inte fungerade, att de inte fick hjälp när de behövde den.

Några avdelningar nämner att de som inte går med i facket ofta är personer utan byggutbildning, som kanske är tillfälligt i branschen. Till sist finns det förstås en grupp som inte vill vara med av ideologiska skäl. ●

Rättelse: gransknings- och mätningsarvode ska det heta och inget annat. Tyvärr blev det fel i artikeln ”Det här får du för din fackavgift” i nr 8.

ALLA FÖRLORAR MEDLEMMAR

Det minskade medlemsantalet i Byggnads har bidragit till stora underskott i förbundets ideella verksamhet under hela 2000-talet. För att ta igen det föreslår Byggnads budgetberedning bland annat en avgiftshöjning på 24 kronor under nästa kongressperiod, varav 15 kronor nästa år. Inom hela LO ökade andelen a-kassemedlemmar utan fackligt medlemskap från sex till tio procent mellan 1998 och 2005. Byggnads hör trots allt till de förbund som drabbats minst av problemet, där gick ökningen från tre till fem procent.

Ingen som Byggnadsarbetaren pratat med vill ställa upp och berätta öppet varför de lämnat facket.

”MAN BEHÖVER INTE LURA IN NÅGON I FACKET”

● **Mer kunskap till medlemmarna, snarare än lockbeten eller ett förändrat fackförbund. Det är vad Wolfgang Ramstedt på Byggettan tror behövs för att vända den negativa medlemsutvecklingen.**

I december 2004 hade Byggettan i Stockholm 1 073 medlemmar som var med enbart i a-kassan. Ett år senare var siffran 1 358. Under 2005 beviljades 640 personer utträde ur förbundet, att jämföra med 388 året innan.

Wolfgang Ramstedt, chef på Byggettans medlemsenhet, hoppas att detta var en topp och att utträdena vänder nedåt igen i år. Om medlemsantalet fortsätter nedåt betyder det minskade möjligheter att driva ideell verksamhet, och bland annat besöka små arbetsplatser. Det riskerar att bli en negativ spiral. Men på grund

av bland annat den pågående värvnings-satsningen är **Wolfgang Ramstedt** (bilden) ändå optimistisk.

Medlemstappet hittills tror han beror på att många arbetare tar fackets funktion för given, och inte ser att de mister rättigheter genom att gå ur.

– Man ser inte det stora, att om jag går ur kan facket bli svagare.

Han tror egentligen inte att avgiftsnivån i sig är avgörande för de flesta som väljer bort facket. Problemet är snarare att de inte vet vad de får för pengarna, och för den som inte tycker sig få något tillbaka vore ju till och med tio kronor dyrt. Liksom flera personer på andra avdelningar (se artikeln intill) hävdar Wolfgang

Ramstedt att åtskilliga personer ändrar sig när de får information om vad det fackliga medlemskapet innebär. Han tror att det är just kunskap som saknas när unga killar tvivlar på medlemskapet, och drar alltså inte slutsatsen att Byggnads måste förändras för att möta en ny sorts förväntningar från en ny generation.

Så här kommenterar han att man inte organiserar sig med motivet att chefen är en kompis:

– Du ger din kompis all makt. Det är som att ingå ett äktenskap med ett ensidigt äktenskapsförord, där bara den ena får rätt till den andres tillgångar.

I år pågår en satsning på att värva medlemmar inom Byggnads, Wolfgang Ramstedt är ansvarig hos Byggettan. Steg ett har varit att utbilda förtroendemän i värvningsteknik. Att locka med mer glamorösa erbjudanden, som

det finska fackförbund som lottar ut spahelger till nya medlemmar, är han tveksam till. Om medlemmar lockas in utan att veta varför de ska vara med är risken uppenbar att de går ur.

– Man behöver inte lura in någon i facket, alla byggnadsarbetare tjänar på att vara med, hävdar han. ●

FLER I A-KASSAN, FÄRRE I FACKET

Antalet medlemmar som bara är med i a-kassan:

2002: 3 331
2003: 3 800
2004: 4 041
2005: 4 800

Medlemsantal i Byggnads:

2002: 131 100
2003: 130 206
2004: 128 877
2005: 128 237

Han fick sparken och ett nytt liv

Nu hjälper lettiske Gints andra som tolk

Snickaren Gints Kaplers från Lettland sparkades från sitt jobb och slängdes ut från sitt boende när han kontaktade facket. I dag jobbar han som tolk och hjälper gästarbetare som råkat i knipa.

TEXT NINA CHRISTENSEN FOTO LARS HEDELIN

Det är inte alltid Gints Kapler, 29 år, har ett så trevligt ärende att uträtta, som just denna dag. Han har bilat från Kumla till Fagerås i Värmland för att informera om en ackordsmätning. Klockan är elva på förmiddagen. Han träffar fyra polska byggnadsarbetare och deras arbetsledare på företaget NCC Polska. De står i solskenet strax utanför bygget.

– Vi har nu gjort en beräkning och ni kommer troligen att få runt 140–145 kronor i timmen, förklarar Gints på ryska och kastar en blick på ackordsöverenskommelsen.

Arbetarna kisar mot solen. De lyssnar, tittar på Gints, nickar. De ser försiktigt glada ut.

– Hur kan det komma sig att vi inte fick 140–145 kronor direkt, när vi jobbade för NCC i Jönköping, frågar Andrzej Jarysz.

Gints förklarar att arbetsgivaren lyckades hålla Byggnads borta från löneförhandlingarna på arbetsplatsen i Jönköping. Därav den lägre lönen.

– Här i Fagerås har det inte varit några problem. När Byggnads fick veta att ni skulle få en tidlön på 112 kronor i timmen här, begärde vi förhandlingar. Det var lättare här, säger Gints.

Så enkelt är det inte alltid.

För ett år sedan stod Gints själv på bar backe, sparkad från sitt jobb, utkastad från arbetsgivarens lägenhet, i ett främmande land.

Allt började när det visade sig att hans dåvarande arbetsgivare, Bygglett, plötsligt menade att Gints och hans arbetskamrater var egna företagare och själva skulle stå för skattebetalningarna.

– Det kom som en överraskning för oss. Efter skatteavdrag, avdrag för mat och logi blev det bara 15–20 kronor i timmen kvar. Med den lönen hade vi ju lika gärna kunnat stanna kvar i Lettland, säger han upprört.

De tjugotvå byggnadsarbetarna ville ta strid. Gints och en kol-

lega utsågs till talesmän för hela laget. De försökte förhandla. Sedan vände de sig till Byggnads för att få hjälp. Då fick de plötsligt sparken. Gints Kaplers berättar att alla byggnadsarbetare stod bakom honom, i början. Men när han avskedades, ville ingen tala med honom längre.

– Killarna blev rädda. Arbetsgivaren sade: prata inte med Gints, då kan du förlora jobbet. Jag är inte arg på dem, jag fattar hur de tänkte.

”Det går lite trögt i Byggnads och jag vill göra så mycket mer.”

I dag säger flertalet av de tidigare arbetskamraterna att Gints gjorde rätt som vände sig till facket. Hälften av arbetsstyrkan har gått med i Byggnads och fått jobb i svenska företag med avtalsenliga löner.

Enligt Gints har en del arbetsgivare, som anställer balter, någon form av koppling till

Baltikum. De vet att arbetarna är rädda och att arbetsgivare där kan göra sig av med anställda från den ena dagen till den andra utan att mötas av högljudda protester.

– Jan Fugelås, min förre arbetsgivare, hämtar hela tiden nya byggnadsarbetare som han kan utnyttja och så gör han sig av med dem som börjar bli besvärliga, säger Gints.

Gints Kaplers började arbeta som snickare när han var 21 år. Han berättar hur byggbranschen i Lettland fungerar. Det finns få arbetsrättsliga regler som skyddar de anställda. Och de regler som finns, försöker de flesta företag smita ifrån.

– Byggnadsarbetare bor i allmänhet på byggarbetsplatsen, mitt i allt dammet, cheferna kan köra med en, hur mycket de vill. Rädslan för att bli lurad på lönen finns hela tiden.

Före Byggnads konflikt med lettiska företaget Laval i Vaxholm, visste inte Gints vad det svenska byggfacket var för organisation. Nu är han tolk åt Byggnads.

Gints kom till Sverige första gången 1997, när han fick en praktikplats på en bondgård i Västerbotten. Sedan dess har han arbetat som snickare någon månad varje sommar i Sverige, för att få in lite extrapengar. Det är så han har lärt sig svenska.

Den omtumlande historien på Byggett för ett år sedan, slutade med att han fick hjälp av facket. Han fick hyra en stuga på en camping och fick anställning som snickare hos Nybyggarna i Närke, NBA, i Örebro.

Där jobbade han under hösten, men från januari i år är han tjänstledig och arbetar som tolk åt Byggnads.

– Jag älskar mitt nya jobb, säger han på knagglig svenska. Han talar flytande engelska, lettiska och ryska och ska hårdplugga svenska i sommar.

Gints tändar en cigarett. Andrzej tar också upp en ask med polska cigaretter. Solen skiner varmt. De har ställt sina frågor, de är nöjda. Gints berättar att han kommer tillbaka om två veckor när det är ackordsavstämning. Han skakar hand och börjar gå mot parkeringen.

I bilen berättar han att han skulle vilja jobba mycket effektivare med gästarbetarfrågor. Att åka runt och tolka vid förhandlingar och presentera förhandlingsresultat, känns inte tillräckligt effektivt. Han vill nå ut mycket bredare, med budskapet om fackliga rättigheter, om kollektivavtalet, men vet inte riktigt hur. Det märks att han är lite frustrerad.

– Det går lite trögt i Byggnads och jag vill göra så mycket mer, säger han.

Han är också frustrerad över att den svenska regeringen inte agerar mer, för att informera utländska företag om systemet med kollektivavtal. Tillströmningen av gästarbetare kommer att öka,

Gints Kaplers kommer med goda nyheter till arbetarna från NCC Polska i Fagerås.

nu när lönerna sjunker snabbt i det populäraste mottagarlandet Irland, menar Gints. Få länder har öppnat sina gränser. Och Sverige ligger nära, geografiskt.

Själv har han bestämt sig för att slå ner bopålar i den svenska myllan. Han gillar ärligheten, säger han. Att det inte fuskas så mycket som i Lettland, att folk betalar skatt till välfärden, att det inte är så mycket byråkrati. Gints lille son Tomass går på dagis och ska snart börja skolan här. Frun går på SFI och lär sig svenska.

Vad gör du om tio år?

– Jag kanske jobbar med att bygga upp en fackförening i Lettland. Jag tror att byggnadsarbetare i Lettland skulle älska ett förbund som Byggnads, om facket kunde ge dem den trygghet de saknar på arbetsmarknaden, säger han. ●

TOLKAR SKAPAR ÖKAT FÖRTROENDE

● **Språket är verktyget som Byggnads ombudsmän saknar. Det framkommer tydligt när facket i en intern rapport beskriver hur man använder tolkar för att få kontakt med utländska arbetare som jobbar på svenska byggen.**

Byggnads har satsat 6 miljoner kronor i ett särskilt tolkprojekt. Projektet pågår fram till våren 2007. Under året har sju tolkar knutits till Byggnads, fördelade på sex olika regioner.

Deras uppgift är att vara med när utländska företag tecknar kollektivavtal, tolka vid förhandlingar om löner, men också att försöka få bättre kontakt med byggnadsarbetare från andra länder. Ett långsiktigt mål är att få fler gästarbetare att gå med i facket.

En intern rapport visar att

satsningen lett till att Byggnads fått ett ökat förtroende bland de utländska byggnadsarbetarna. Fler och fler gästarbetare hör av sig och frågar vad de har rätt till och en del berättar om direkta missförhållanden.

”Vår tolk blir uppringd och ombedd att komma till en mötesplats långt från bygget så att hans utländska arbetsgivare inte får reda på att han samtalar med Byggnads”, skriver Roland Ljungdell, ombudsman i Malmö i rapporten.

Enligt Roland Ljungdell har det framkommit att arbetsgivare ibland tvingar utländska byggnadsarbetare att signera listor som säger att rätt lön och traktement är utbetalda. Det är ganska vanligt att arbetarna tvingas acceptera att övertidsersättning inte betalas ut, samt att arbetsgivare förbjuder arbetstagar att ta kontakt med Byggnads.

Helena Kirsz arbetar som polsk tolk för fyra avdelningar i Västsverige. Hon beskriver i rapporten att det inte är ovanligt att polska byggnadsarbetare rekryteras direkt från gatan, för att tre dagar senare befinna sig utomlands och arbeta 10-12 timmars arbetspass.

”Det innebär att viktiga handlingar, såsom försäkringar, anställningsbevis, inte alltid är i sin ordning”, skriver hon.

Ombudsmän, som tecknar avtal med utländska företag, anser att arbetet har tagit en helt ny vändning sedan tolkarna anställdes.

Bara i Malmö har cirka 50 kollektivavtal tecknats sedan 1 maj 2004 med utländska företag. Cirka 400 byggnadsarbetare jobbar i dessa företag. Antalet blockader runt om i Sverige mot utländska företag har minskat under det senaste året. ●

ALLA TOLKAR PÅ BYGGET:

- **Michael Jaget**, tolkar på polska, ryska. Stockholmsområdet, Mälardalen. 070-306 65 56
- **Helena Kirsz**, tolkar på polska. Göteborg, Väst, Borås, Halmstad. 0733-38 79 01
- **Malgorza Goia Skopinska Ollson**, tolkar på polska. Dalarna, Hälsingland, Gästrikland, Sundsvall-Ådalen, Jämtland-Härjedalen. 070-595 78 19
- **Anna Petersson**, tolkar på polska, Örnköldsvik. 070-6221612
- **Gints Kaplers**, tolkar på lettiska, ryska. Värmland, Örebro, Linköping, Norrköping-Nyköping. 076-205 73 57
- **Cezary Mozalewski**, tolkar på polska, ryska, tyska. Skåne, Kalmar och i Byggnads Sydost. 070-56 22 556
- **Zbigniew Kowalski**, tolkar på polska i södra regionen. ●

Byggnads FRAMTID avgörs nu

Öppna gränser och nya gästarbetare, fortsatt medlemstapp och krympande ekonomi. De gångna fyra åren har varit omvälvande för byggbranschen och för Byggnads. Den 15-18 juni samlas 197 ombud och förtroendevalda i Folkets hus i Stockholm för att ange färdriktningen för de kommande fyra åren. De stora frågorna gäller den här gången kollektivavtalet och Byggnads framtid - inte minst ekonomiskt. Arbetsmiljön är förstås alltid aktuell. På de följande åtta sidorna presenterar vi också alla ombud och deras viktigaste frågor.

KENNETH PETERSEON
CHEFREDAKTÖR

ALLA 197 KONGRESS- OMBUDEN OCH DERAS ♥-FRÅGOR

BYGGETTAN

● **Ove Carlsson**, 60 år, Kista, snickare, fullmäktige. ♥
"Kollektivavtalet" ● **Richard Hellmark**, 36 år, Sundbyberg, ombudsman, fullmäktige. ♥
"Lönebildning i ett integrerat Europa" ● **Johan Lindholm**, 42 år, Huddinge, mättningsfst, fullmäktige. ♥ "Fortsatt makt

över våra prestationslönesystem" ● **Kjell Lindström**, 46 år, Visby, snickare, fullmäktige. ♥
"Kollektivavtalet" ● **Johan Persson**, 38 år, Haninge, ombudsman, fullmäktige. ♥ "Värna om kollektivavtalet" ● **Wolfgang Ramstedt**, 40 år, Huddinge, ombudsman, fullmäktige. ♥
"Organisationsfrågan" ● **Ingvar**

Tobiasson, 57 år, Haninge, golvläggare, fullmäktige. ♥ "Att ackordet bevaras" ● **Roland Ahl**, 39 år, Brottby, ombudsman, ombud. ♥
"Yrkesbevis för rivningsarbetare" ● **Robert Belving**, 45 år, Gutsavsberg, murare, ombud. ♥ "Lönefrågan" ● **Kjell Broman**, 58 år, Tumba, träarbetare, ombud. ♥
"Bevara resultatlönerna" **forts** ▶

KONGRESS 2006

Hur det gick till när Conny Alfredsson och Ingemar Härd skrev motioner beskriver den senare i en bok. I bakgrunden Peter Svensson som också var med.

13 förslag som gör sig bra i bokform

● **Sex likadana motioner om vikten av avtal och sju om att hålla bemanningsföretagen kort. Det blev resultatet av en frukostrast i Guldheden. Hur det gick till? Det beskrivs i Ingemar Härds nästa bok.**

På niorasten reste sig lagbasen upp och såg allvarlig ut. "Ja gubbar, som ni kanske vet har Byggnads kongress i juni, och det är viktigt att vi ryter till själva, för dom där 16-järnen i förbundsledningen är bara ett bladmått sexigare än Pär Nuder. Så jag har skrivit en motion tillsammans med rockstjärnan här", han pekade på en snickare vid samma bord som spelade i ett bluesband, "och jag hoppas vi kan ställa oss bakom den hela laget." Hans röst blev än mer formell: "Den har rubriken Stoppa utflaggningen av statliga och kommunala jobb!"

Inledningen är hämtad ur en ny, ännu outgiven, bok av byggnadsarbetaren och författaren Ingemar Härd. Det han beskriver är hur det gick till när 13 motioner till Byggnads kongress kom till.

Ingemar Härd har tidigare givit ut fyra böcker tillsammans med juridikprofessorn Christian Diesen. Den nya romanen beskriver Ingemar som en romantisk komedi, delvis utspelad i byggmiljö.

Scenen med den formelle lagbasen inträffade på Tuve Byggs

bostadsbygge i Guldheden i Göteborg, hösten 2005. Lagbasen, som heter Conny Alfredsson i verkligheten, säger att rockstjärnan är ett rent påhitt av Ingemar Härd. Men han tycker att det är spännande att bli en litterär figur. Och precis som romanens lagbas gillar han inte att allt fler kommunala och statliga byggen byggs av företag som saknar kollektivavtal.

– Vi bor ju inte i Nordkorea, så det går inte att stoppa att utländska företag kommer in även om det känns konstigt att skattepengar till offentliga projekt som Citytunneln i Malmö, försvinner rätt ut ur landet, säger han.

– Men det minsta man kan begära är att företagen inte får utnyttja det här till att pressa lönerna. Och det gör de om det inte finns kollektivavtal.

Så Conny, Ingemar och ytterligare fyra man i laget skrev sina namn på kopior av motionen och skickade kravet på kollektivavtal vid offentlig upphandling vidare. Och ytterligare en i laget skrev på en motion som bygger på Ingemar Härds upplevelser av bemanningsföretag.

– Jag var på ett bygge i centrala Göteborg där ett av de stora byggföretagen tog in bemanningsföretag i stället för att anställa. Resultatet blev dålig arbetsmiljö, mycket svinn och dålig stämning, berättar Ingemar Härd.

När han ställde krav som lagbas och skyddsombud så fick han stämpel som bråkstake. Nu vill han att Byggnads försöker hindra utvecklingen mot att alltmer byggs av inhyrd arbetskraft.

Conny Alfredsson hoppas att det ska bli lättare att göra verklighet av motionerna tack vare att de är så många. Det var lite taktik. Och det verkar ha fungerat när det gäller kravet på kollektivavtal. Byggnads förbundsstyrelse föreslår att kongressen ska säga ja till kravet.

Ingemar Härds motion får inte samma stöd. Förbundsstyrelsen svarar att kamrater från uthyrningsföretag inte ska stängas ute.

– Det kanske är mitt fel, säger Ingemar Härd självkritiskt. Han är rädd att formuleringarna kan ha tolkats som att det är de anställda i bemanningsföretagen som är bovarna.

– Så är det ju inte, det är klart att det är företagen som utnyttjar en möjlighet att splittra. De kan flytta folk som legoklossar i stället för att anställa. Det är det som vi vill åt och det är lite skrämmande om Byggnads inte inser hur det här utnyttjas för att slå sönder facket.

Hur det slutar? Ja, romanens slut blir tillgängligt så snart något förlag ger ut boken. Hur det går för motionerna avgörs i juni, på Byggnads kongress.

INGEMAR DAHLKVIST

... OCH HÄR ÄR FLER MOTIONER

Kongressen ska behandla 189 motioner, drygt 30 procent färre än vid förra kongressen 2002. De flesta motioner berör arbetsmiljö och löner, även om antalet arbetsmiljömotioner halverats jämfört med förra kongressen:

STARTA EGEN ARBETSFÖRMEDLING
● Byggnads Göteborgs-

avdelning vill att Byggnads ska starta en egen arbetsförmedling för byggnadsarbetare. Då undviker man inhyrd arbetskraft och det blir bättre ordning på lärlingsplatserna. Byggettan i Stockholm föreslår att arbetsgivarens organisationsnummer ska anges i arbetsförmedlingens plats-

annonser, för att underlätta kontroll av företaget.

LÄNGRE BYGGTIDER OCH BÄTTRE BODAR

● Åtgärder mot pressade byggtider krävs i flera motioner. Byggstressen leder till stress, arbetsskador och utslagning. Anpassa byggbodarnas duschar och omklädningsrum

så att de passar både kvinnor och män, och inrätta en relaxbod med dagstidningar och arbetsplatsbibliotek, kräver två likalydande motioner från Byggettan i Stockholm. Förbundsstyrelsen hänvisar till att kravet på skilda utrymmen för män och kvinnor redan i dag finns inskrivet i lagstiftningen.

forts ▶

OMBUDENS ♥-FRÅGOR

● **Jan Dehlin**, 47 år, Visby, snickare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

● **Hans Eriksson**, 39 år, Stockholm, ombudsman, ombud. ♥ "Arbetsrätten" ● **Kennet Hedström**, 60 år, Norsborg, ombudsman, ombud. ♥ "Arbetslösheten"

● **Inge Johansson** 54, år, Segeltorp, betongarbetare, ombud.

♥ "Förbundets ekonomi"

● **Roger Johansson**, 37 år, Haninge, ombudsman, ombud. ♥ "Arbetsmiljön" ● **Lars Jonsson**, 52 år, Järfälla, rörmontör, ombud. ♥

"Kollektivavtalet" ● **Birgitta Larsson**, 38 år, Visby, murare-snickare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Ulf Lundström**, 47 år, Enskede, snickare, ombud. ♥

"Arbetsmiljön" ● **Ann-Louise Nilsson**, 37 år, Sundbyberg, ombudsman, ombud. ♥

"Kopplingscertifikat för alla som ska koppla last"

● **Leif Nyberg**, 35 år, Huddinge, ombudsman, ombud. ♥ "Facklig-politisk samverkan" ● **Mika Stenroos**, 26 år, Södertälje, betongarbetare, ombud. ♥

"Lönen" ● **Krister Strömberg**, 53 år, Solna, ombudsman, ombud.

♥ "Utveckla östersjöområdet med kollektivavtalet" ● **Roger Thunqvist**, 47 år, Stockholm, ombudsman, ombud. ♥ "Mb-frågor"

BYGGNADS MALMÖ

● **Christer Olsson**, 61 år, Tygelsjö, ombudsman, fullmäktige. ♥

"Byggnads framtid" ● **Rolf Persson**, 58 år, Anderslöv, mättningsft, fullmäktige. ♥ "Lönefrågorna"

● **Lars Svensson**, 61 år, Malmö, ordförande, fullmäktige. ♥

"Arbetsmarknadsfrågor" ● **Joaquim Frank**, 38 år, Staffanstorps, anläggare/ombudsman, ombud.

♥ "Lönesystemet" ● **Mikael Månsson**, 29 år, Trelleborg, snickare, ombud. ♥

"Ökat samarbete med utländska fackföreningar" ● **Robert Nilsson**, 42 år, Malmö, ombudsman/ isolerare, ombud. ♥ "Bra medlemservice" ● **Björn Schoug**, 53 år, Malmö, ombudsman, ombud. ♥ "Lönefrågor" ● **Jonas Sjöberg**, 39 år, Skurup, ombudsman, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

BYGGNADS SYDOST

● **Per-Olov Larsen**, 58 år, Sölvesborg, ordförande, fullmäktige.

♥ "Löneformen" ● **Bengt-Göran**

Jessica kan bli 1:a kvinnan i "riksdagen"

"Man måste visa att det finns tjejer som går i blåkläder"

● Som första kvinnan någonsin är hon nominerad till en plats i Byggnads fullmäktige. Hon hoppas att det snart ska finnas ett ombud med ansvar för jämställdhet på varje avdelning. Självt gör hon en insats för densamma bara genom att gå till jobbet om morgonen.

Jessica Andersson är sotig i ansiktet när hon kommer ut på Sandlyckeskolans soliga skolgård i Torekov. Hon är i full gång med att sota pellets pannan, och fortsätter med det när hon börjar berätta om sitt fackliga engagemang. I blåbyxor, på väg från pannan till verktygsboden och sedan vidare över skolgården med ett element under armen, tror hon att hon kan göra stor skillnad för den framtida rekryteringen till branschen.

– Jag tror man måste visa att det finns tjejer som går i blåkläder, säger hon när hon slagit sig ner inne i låg- och mellanstadie-skolans lärarrum.

Nästa steg blir att ta itu med attityder vid rekryteringar. Jessica Andersson säger att män anställer män som liknar dem själva. Då vet de vad de får, och

behöver inte känna sig hotade. Gällande de fysiska förutsättningarna konstaterar hon krasst att karlar inte heller klarar av byggjobb, så det är inget som behöver ändras just för att kunna ta in tjejer.

– Ofta går hantverkare i tidig pension. Så, vem det är tungt för? Det är tungt för alla. Men ingen sätter det i relation till vårdirket. Hur lätt är Kalle, 83 år?

För henne själv var byggbranschen inget självklart val. Det var sent 80-tal och byggboom. Data verkade vara framtiden, men kurserna var fulla. Däremot fanns det plats på en vvs-utbildning för tjejer. Den nyinflyttade tjejen från Malmö hade, å ena sidan, alltid tyckt sig ha tummen lite mitt i handen. Å andra sidan ville hon gärna ha ett praktiskt jobb så hon tänkte att "ja, vad fan". Numer känner hon att hon hör hemma i byggbranschen.

Så här i efterhand är utbildningen hennes första erfarenhet av hur tjejer utgör ett b-lag som tas in när det går bra i branschen. Och snabbt ska det gå. Kursen hon gick höll följaktligen låg kvalitet och gav inget certifikat åt de omkring 50 deltagarna.

– Av dem är några fastighets-

skötare i dag, resten är inte kvar i branschen.

Självt jobbade hon i två år som rörläggare, fram till byggkraschen. Nu är hon fastighetsskötare med vvs-ansvar. I vintras blev hon ordförande i sin sektion. I sommar ska hon vara ombud på kongressen, och så är hon alltså den första kvinnan som nominerats till en fullmäktigepost. Fullmäktige är Byggnads "riksdag", som fattar beslut om verksamhetsmål och budget de år då det inte är kongress.

Dessutom är hon aktiv i förbundets kvinnliga nätverk. Det ordnar konferenser enbart för kvinnor, med bland annat tillfälle att prata om sådant som grabbig jargong på jobbet. Nätverket har också skrivit motioner om exempelvis byggstädskornas villkor till årets kongress.

– Det är ett språk som männen förstår, säger hon om motionerna. Vi måste visa att vi har ett fackligt arbete så att ingen får för sig att det är någon sorts syjunta.

Jessica Andersson står även bakom en motion om att ett ombud på varje avdelning ska svara för jämställdhetsfrågor. Taxichauffören som kör Byggnadsarbetaren från flygplatsen

känner henne och konstaterar, med respekt, att henne sätter man sig inte på. Senare berättar hon själv att hon fått skapa sig plats i facket genom att visa att hon kan ryta i. Samtidigt lovordar hon sin avdelning för att hon fått förtroende – genom att debattera, skriva mycket motioner och marknadsföra sig. Med ett skrattn liknar hon det lite vid en presidentvalskampanj. Utgick med seger gjorde en feminist.

– Det betyder bara att jag ser att man gör skillnad mellan män och kvinnor.

Den nye fullmäktigeledamoten tror att kvinnornas situation måste lyftas fram för sig, att jämställdheten inte kommer av sig själv genom allmän facklig kamp. Samtidigt är hon noga med att inte gå för hårt åt sina manliga kamrater. Det är bara det att ingen har visat dem hur skillnad görs mellan könen. Förändring måste vara möjlig genom att enärta ta upp frågorna.

När intervjun är över lägger sig hon som tyckte sig ha tummen mitt i handen på golvet i tjejnernas omklädningsrum och monterar element. Doften av skolgympa är densamma som alltid.

JENNY BERGGREN

... FLER MOTIONER TILL KONGRESSEN

STRÄNGARE STRAFF

● I flera motioner krävs strängare straff för arbetsmiljöbrott. Man jämför med trafikbrott där bötesstraff är mycket vanliga. Förbundsstyrelsen instämmer och påpekar att Byggnads och LO påtalat detta för arbetsmiljöverket, dock utan resultat, och tillägger att frågan bör

tas upp i kommande avtalsförhandlingar.

BESIKTA ÄVEN FÖRARNAS ARBETSMILJÖ

● Maskinförare från Byggettan i Stockholm kräver att deras arbetsmiljö kollas. Besiktningen skulle kunna omfatta spakar, klimatanläggning och ljudnivå - områden där det ofta finns brister.

OMBUDSMAN FÖR STÄDFRÅGOR

● Tillsätt en ombudsman för städarnas löner och arbetsmiljö, kräver Byggnads Malmö och Helsingborg. Förbundsstyrelsen ger tummen ner med hänvisning till att det saknas resurser.

LÄNGRE SEMESTER

● Sex veckors

semester och högre semesterersättning, som betalas ut före semestern, krävs i några motioner. Förbundet ska verka för sex veckors semester snarast, två av dagarna är redan betalda en gång i tiden, skriver Byggnads i Kalix. Förbundsstyrelsen hänvisar till att frågan drivs av LO, och tillägger att längre semester handlar om en

arbetstidsförkortning som ska betalas ur löneutrymmet.

SLÄPP IN F-SKATTARNA

● Låt enmansföretagare bli medlemmar i Byggnads. Alltmer byggnadsarbete ske utanför Byggnads avtalsområden och kontroll, skriver Byggnads i Uppsala och hänvisar till att antalet f-skattare har blivit allt fler sedan

Med Jessica Andersson kan byggfacket få en feminist i fullmäktige.

MIKAEL BERTMAR

OMBUDENS ♥-FRÅGOR

Sandell, 57 år, Växjö, murare, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet"
● **Jonas Ragnarsson**, 34 år, Diö, snickare, ombud. ♥ "Lönefrågor"
● **Thorbjörn Sundberg**, 57 år, Hovmantorp, snickare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Thomas Åberg**, 37 år, Hasslö, ombudsman, ombud. ♥ "Framtidsfrågan"

BYGG 4: AN HELSINGBORG

● **John Finnberg**, 60 år, Perstorp, snickare, fullmäktige. ♥ "Anläggningsavtalet" ● **Bengt Sävström**, 59 år, Helsingborg, ordförande, fullmäktige. ♥ "Facklig-politisk samverkan"
● **Jessica Andersson**, 42 år, Båstad, fastighetsskötare, ombud. ♥ "Jämställhetsansvarig på varje avdelning" ● **Brian Hansen**, 40 år, Helsingborg, ombudsman, ombud. ♥ "Lönefrågan" ● **André Persson**, 25 år, Helsingborg, glasarbetare, ombud. ♥ "Ungdomsfrågor"
● **Kim Thomsen**, 40 år, Helsingborg, snickare, ombud. ♥ "Arbetsmiljön"

BYGGNADS KRISTIANSTAD

● **Dan Berger**, 39 år, Arkelstorp, ordförande, fullmäktige. ♥ "Allt hänger ihop - vi måste ha ett starkt kollektivavtal" ● **Bengt Bergh**, 56 år, Kristianstad, kassör, fullmäktige. ♥ "Arbetsplatsfrågorna" ● **Simon Strömberg**, 33 år, Fjälkinge, snickare, ombud. ♥ "Fler som jobbar på ackord" ● **Sven Åke Svensson**, 57 år, Åhus, snickare, ombud. ♥ "Lönefrågor"

BYGG 6: AN VÄST

● **Per-Erik Gustafsson**, 61 år, Skövde, betongarbetare, fullmäktige. ♥ "Byggnads framtid"
● **Ove Skarp**, 61 år, Brastad, snickare, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Björn Åkesson**, 31 år, Timmersdala, ombudsman, fullmäktige. ♥ "Byggnads ekonomi" ● **Lennart Albrektsson**, 47 år, Vänersborg, grävmaskinist, ombud. ♥ "Maskin- och anläggningsfrågor" ● **Benny Augustsson**, 45 år, Vänersborg, kassör, ombud. ♥ "Byggnads framtida organisation" ● **Roger Douglasson**, 57 år, Dingle, snickare, ombud. ♥ "Arbetsmiljön" ● **Anders Fransson**, 33 år, Lidköping, snickare, ombud. ♥ "Byggnads ekonomi" ● **Arne Johansson**, 64 år, Mariestad, byggnadsplåtslagare, ombud. ♥ "Byggnads ekonomi" ● **Jonas**

1994, då frågan senast behandlades av kongressen. Förbundsstyrelsen säger emellertid nej. Det skulle öppna för en parallellorganisation med eget medlemsregister och begränsningar i stadgar och tillträde till a-kassan.

MOTVERKA DUMPNING
● Öka stödet till

fackligt arbete i före detta östblocket, och skynda på att ta fram en gemensam facklig strategi för att motverka dumpning av löner och arbetsvillkor. Det krävs i motioner från Stockholm och Göteborg. I en motion från Malmö ställs krav på att Byggnads ska ta ställning för att Sverige ska lämna EU.

HÖJ A-KASSAN
● Bättre villkor i arbetslöshetsförsäkringen krävs i flera motioner. Byggnads Luleå kräver 80 procents ersättning av den faktiska inkomsten, en målsättning att ersättningen ska höjas till 90 procent, och att de fem karensdagarna ska tas bort.

BÄTTRE FÖRSÄKRINGAR
● Byggettan i Stockholm och Byggnads Jämtland-Härjedalen vill ha kollektiv hemförsäkring för alla medlemmar i Byggnads. Byggnads Uppland vill att en tandvårdsförsäkring införs genom AMF-försäkringarna.

Byggnads riskerar bli bankrutt

Måste sänka kostnaderna med 75 miljoner kronor

● **Byggnads ideella verksamhet blöder. Förra året gjordes en förlust på 125 miljoner kronor. Om problemet inte åtgärdas kan förbundet vara bankrutt om 25 år. Därför föreslår budgetberedningen inför kongressen både höjd fackavgift och besparingar under de närmaste åren.**

I grunden har Byggnads en stark ekonomi. Men det gäller enbart om man ser till kapitalet i konfliktfonden och kapitalinkomsterna därifrån. Den ideella verksamheten – den som finansieras via fackavgiften – går däremot dåligt. Vid kongressen 2002 beslutade ombuden att en grundprincip för Byggnads budgetarbete ska vara att medlemsavgifterna ska täcka de löpande kostnaderna för den ideella verksamheten.

Sedan dess har den ideella verksamheten visat kraftiga underskott. 2003 var underskottet 67 miljoner kronor, 2004 68 miljoner kronor och 2005 125 miljoner kronor. Under 2005 gjordes en extra avsättning till pensionsstiftelsen.

För 2006 beräknas underskottet hamna på 73 miljoner kronor. En prognos för de närmaste åren visar att underskottet kommer att fortsätta att växa om inga åtgärder sätts in.

gärder sätts in.

– Om vi inte genomför ett besparingsprogram kommer förbundets kapitalet vara förbrukat om ungefär 25 år, säger **Clas Nykvist**, ekonomichef på Byggnads (bilden).

Därför lägger budgetberedningen flera förslag som ska vända utvecklingen och målet är att nå balans när det gäller den ideella verksamheten under slutet på nästa kongressperiod. Det vill säga år 2010.

I budgetberedningens förslag till kongressen föreslår man åtgärder som totalt ska ge 75 miljoner kronor – både genom besparingar och höjda avgifter. Byggnads medlemmar ska bistå med 17 miljoner genom att fackavgiften höjs med 15 kronor per månad för 2007.

– Vi kräver mycket av medlemmarna med den här höjningen. Därför är vi skyldiga att själva vända på varje sten för att sänka kostnaderna på förbundet, säger Clas Nykvist.

Kostnadsnivån på förbundet ska sänkas med 20 miljoner kronor fram till 2010. I förslaget skriver man att ”besparingarna inte kan ske enbart genom an-

ANDERS LINDH

vändning av osthyvelsprincipen, utan att hela tårtbitar måste bort”. En målsättning är att sänka kostnaderna med minst 5 miljoner kronor per år.

– Vi lämnar inga förslag på vad vi ska spara. Det är en fråga för Byggnads framtida styrelse, säger Clas Nykvist.

Två ytterligare åtgärder finns med för att vända ekonomin. Den ena handlar om pensionskostnaderna, där man genom en extra inbetalning till pensionsstiftelsen skapar ett framtida utrymme för gottgörelse som beräknas ha en effekt på 12,5 miljoner kronor. Och så slutligen räknar budgetberedningen med att kapitalavkastningen, utöver avsättningen till konfliktfonden och reservfonden, ska ge ett överskott på 16 miljoner kronor.

Redan i dag används delar av kapitalavkastningen från fonden för att betala förbundskontorets lokalhyra och förbundets centrala kostnader för opinionsbildning.

Ett alternativ som vissa förespråkar är att förbundet ska finansiera sin verksamhet i större utsträckning via medel från kapitalavkastningen. En tanke som Clas Nykvist säger bestämt nej till.

– Det är absolut inget alternativ för mig. Kapitalavkastningen måste i första hand gå till konfliktfonden. Vi måste ha en stark konfliktfond så att vi kan gå ut i konflikt om så krävs. Om kapitalet i konfliktfonden tunnans ut så kommer Byggnads att bli ett svagare förbund, säger Clas Nykvist.

CENNETH NIKLASSON

MATS FOGEMAN

OMBUDENS ♥-FRÅGOR

Lemar, 29 år, Trollhättan, rörmontör, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

LUND

● **Kent Jönsson**, 63 år, Simrishamn, betongarbetare/snickare, fullmäktige. ♥ "Utökad arbetstidsförkortning" ● **Tord Persson**, 62 år, Södra Sandby, ordförande, fullmäktige. ♥ "Facklig-politisk samverkan" ● **Rasmus Nilsson**, 35 år, Svalöv, mättningsfst, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Richard Nilsson**, 37 år, Skurup, rörmontör, ombud. ♥ "Arbetsmiljön" ● **Fredrik Sunnemalm**, 30 år, Ystad, betongarbetare, ombud. ♥ "Lönesystemet"

BYGG 9:AN ÖST

● **Sune Edström**, 53 år, Oxelösund, snickare, fullmäktige. ♥ "Byggnads framtid" ● **Tonny Gustavsson**, 63 år, Katrineholm, pensionär, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Rune Hagel**, 64 år, Finspång, snickare, fullmäktige. ♥ "Fler ungdomar på bygget" ● **Jan-Erik Karlsson**, 58 år, Vikbolandet, mättningsfst, fullmäktige. ♥ "Lönefrågor" ● **Magnus Cato**, 34 år, Norrköping, ombudsman, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Per Hultberg**, 48 år, Nyköping, ombudsman, ombud. ♥ "Budgetberedningen" ● **Berto Landberg**, 44 år, Åby, snickare, ombud. ♥ "Lönefrågan" ● **Niklas Landstedt**, 25 år, Norrköping, snickare, ombud. ♥ "Ungdomsfrågor"

KALMAR

● **Hans Åke Hansson**, 61 år, Emmaboda, vvs-montör, fullmäktige. ♥ "Problemen med f-skattsedeln" ● **Gunder Nilsson**, 52 år, Färjestaden, ordförande, fullmäktige. ♥ "Byggnads framtid" ● **Sven Alriksson**, 60 år, Nybro, murare, ombud. ♥ "Problemen med bemanningsföretag" ● **Åke Liliegren**, 57 år, Nybro, plåtslagare, ombud. ♥ "Arbetsmiljön"

BYGGNADS MÅLARDALEN

● **Mats Engström**, 41 år, Ransta, ordförande, fullmäktige. ♥ "Byggnads framtid" ● **Kjell Enstedt**, 59 år, Sala, ombudsman, fullmäktige. ♥ "Byggnads framtid" ● **Thomas Gustafsson**, 55 år, Skogstorp, mättningsfst, fullmäktige. ♥ "Lönefrågor" ● **Jan Andersson**, 47 år, Östervåla, snickare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

"HÖJ OMBUDSMÄNNENS PENSIONSÅLDER"

● **Muraren och byggläraren Niklas Karlsson från Eskilstuna (bilden) har skrivit en motion som föreslår att pensionsåldern för ombudsmän ska höjas från 63 till 65 år för att spara pengar.**

▶ **Är detta ett bra sätt att spara pengar?**

– Ja, det tycker jag. Utbetalningar till pensionerade ombudsmän som är mellan 63 och 65 år kostar stora summor eftersom stiftelsen betalar hela kostnaden då. Efter 65 går den vanliga pensionen in och tar en stor del.

▶ **Du har insyn i Byggnads ekonomi.**

– Ja, jag har suttit i avdelningsstyrelsen. Alltid när vi talade om ekonomin, så var det underskot-

ten i pensionsstiftelsen som gjorde att vi fick spara. Vi fick dra in ombudsmannatjänster, kontorister anställdes inte, hela verksamheten påverkades faktiskt negativt av detta.

▶ **Höjningen av pensionsåldern skulle inte gälla retroaktivt, utan bara gälla dem som anställs efter att motionen antagits.**

– Ja. Det betyder att en sådan här förändring inte kommer att spara pengar förrän efter ett antal år.

▶ **Hur tror du att motionen tas emot i Byggnads?**

– Representantskapet tog den, så de stödjer mig. Om den kommer upp till diskussion på kongressen,

så tror jag nog att den inte får så stort stöd, om jag ska vara ärlig. Ombudsmännen ser till sitt eget bästa, jag förstår dem.

▶ **Om du inte tror att ditt förslag kommer att vinna gehör, varför skrev du motionen överhuvudtaget?**

– Jag ville röra om lite i grytan. Jag ville belysa frågan och säga vad jag tycker. Det blir inget gjort om ingen säger något.

▶ **Din avsikt med motionen är att "rätta till en orättvisa" vad menar du med det?**

– Det här är en rättvisefråga. Vanliga byggnadsarbetare måste ju jobba till 65. De vågar ju inte ens öppna sina orangea kuvert! Många måste jobba till 69 för att få en anständig pension.

NINA CHRISTENSEN

KONGRESS 2006

KONGRESSOMBUDEN OCH DERAS ♥-FRÅGOR

● **Bengt G Eriksson**, 60 år, Katrineholm, rörmontör, ombud. ♥ "Ungdomsarbetslösheten"
● **Sevon Karlsson**, 57 år, Strängnäs, snickare, ombud. ♥ "Lönefrågan" ● **Marko Pöllänen**, 36 år, Eskilstuna, snickare, ombud. ♥ "Lönefrågan" ● **Mattias Kleman**, 30 år, Västerås, ombudsman, ombud. ♥ "Lönefrågan"
● **Peter Vongheer**, 34 år, Västerås, mättningsfst, ombud. ♥ "Lönefrågan"

BYGG 12:AN

● **Mats Arnsmar**, 42 år, Västra Frölunda, ombudsman, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet"
● **Tomas Emanuelsson**, 41 år, Göteborg, ordförande, fullmäktige. ♥ "Arbetsmarknaden"
● **Michael Nyrén**, 50 år, Svanesund, snickare, fullmäktige. ♥ "Byggnads framtid" ● **Ingvar Särnbratt**, 61 år, Bollebygd, mättningsfst, fullmäktige. ♥ "Lönefrågor" ● **Conny Alfredsson**, 37 år, Kungsbacka, snickare, ombud. ♥ "Bevara kollektivavtalet" ● **Toni Andersson**, 45 år, Kungsbacka, ventilationsplåtslagare, ombud. ♥ "Arbetsmiljön" ● **Michael Ericsson**, 30 år, Göteborg, snickare, ombud. ♥ "Lönefrågor"
● **Andreas Eriksson**, 24 år, Angered, takläggare, ombud. ♥ "Internationella arbetskraften"
● **Mats Gröndahl**, 53 år, Onsala, ombudsman, ombud. ♥ "Utvecklat fackligt samarbete i EU"
● **Peter Johnsson**, 42 år, Kullavik, snickare, ombud. ♥

"Globaliseringen" ● **Bernt Lundborg**, 57 år, Kärna, snickare, ombud. ♥ "Pensionsåldern"
● **Kjell-Åke Persson**, 62 år, Hindås, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Dan Sundström**, 60 år, Göteborg, pålkransmaskinist, ombud. ♥ "Lönefrågan för bil- och maskinförare"

BORÅS

● **Rolf Andersson**, 57 år, Brämhult, ordförande, fullmäktige. ♥ "Byggnads ekonomi"
● **Roland Andreasson**, 59 år, Örby, snickare, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Hans Lewander**, 59 år, Fristad, rörmontör, ombud. ♥ "Byggnads framtid" ● **Bo Göran Lindblom**, 37 år, Ulricehamn, snickare, ombud. ♥ "Arbetsmiljön"
● **Rikhard Pernklin**, 56 år, Kinna, ställningsbyggare, ombud. ♥ "Arbetsmiljön"

ÖREBRO

● **Arne Bergqvist**, 60 år, Örebro, ordförande, fullmäktige. ♥ "Försäkringsfrågor" ● **Thomas Möller**, 58 år, Örebro, kassör, fullmäktige. ♥ "Byggnads ekonomi" ● **Mattias Andersson**, 28 år, Kumla, murare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Emil Axelsson**, 24 år, Arboga, ombud. ♥ "Lönen" ● **Owe Lööv**, 58 år, Nora, rörmontör, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Richard Vestermark**, 35 år, Askersund, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

SUNDSVALL-ÅDALEN

● **Grels Johansson**, 48 år, Kram-

fors, ombudsman, fullmäktige.

♥ "Kollektivavtalet" ● **Lars Westlund**, 57 år, Sollefteå, ordförande, fullmäktige. ♥ "Byggnads framtid"
● **Staffan Andersson**, 51 år, Timrå, mättningsfst, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Peter Björklund**, 33 år, Sundsvall, snickare, ombud. ♥ "Ungdomsfrågor" ● **Jonne Norlin**, 33 år, Kramfors, snickare, ombud. ♥ "Den interna demokratin"

BYGG 21:AN JÖNKÖPING

● **Klas Meijer**, 41 år, Jönköping, ordförande, fullmäktige. ♥ "Organisationsfrågan" ● **Jan Månsson**, 46 år, Sommen, byggnadsplåtslagare, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Mats Abelsson**, 33 år, Vetlanda, snickare, ombud. ♥ "Byggnads ekonomi" ● **Jonas Castenbrandt**, 33 år, Bankeryd, snickare, ombud. ♥ "Förbundets framtid"
● **Christer Roos**, 43 år, Jönköping, snickare, ombud. ♥ "Framtida organisation"

BYGGNADS HALMSTAD

● **Stig Bengtsson**, 57 år, Falkenberg, murare, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Jan-Olof Johansson**, 62 år, Halmstad, ordförande, fullmäktige. ♥ "Byggnads framtid" ● **Henrik Fager**, 29 år, Varberg, snickare, ombud. ♥ "Organisationsgraden" ● **Jesper Karlsson**, 36 år, Halmstad, kassör, ombud. ♥ "Byggnads framtid"
● **Tomas Sundqvist**, 52 år, Varberg, mättningsfst, ombud. ♥ "Nyvalen och ekonomin"

BYGG 23:AN

● **Ulf Normark**, 48 år, Koskullskulle, ombudsman, fullmäktige. ♥ "Arbetsmiljön" ● **Lennart Åhman**, 54 år, Jokkmokk, ordförande, fullmäktige. ♥ "Arbetsmiljön" ● **Kurt Björnfot**, 51 år, Korpilombolo, snickare, ombud. ♥ "Lönerna" ● **Tord Rovio**, 42 år, Luleå, ombudsman, ombud. ♥ "Lönen"

BYGGNADS UPPLAND

● **Kent Lindström**, 57 år, Österbybruk, snickare, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Hans Olsson**, 58 år, Uppsala, ordförande, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Stig-Olof Sandin**, 53 år, Hallstavik, snickare, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Conny Eriksson**, 53 år, Öregrund, betongarbetare, ombud. ♥ "Arbetsmiljön" ● **Sören Jansson**, 49 år, Björklinge, snickare, ombud. ♥ "Ackordssystemet"
● **Ida Lindström**, 21 år, Uppsala, plattsättare, ombud. ♥ "Ungdomsfrågor" ● **Emil Persson**, 28 år, Hallstavik, ombudsman, ombud. ♥ "Motionerna" ● **Bengt Westman**, 40 år, Storvreta, ombudsman, ombud. ♥ "Lyfta fram medlemsfrågor"

GÄSTRIKLAND

● **Lars Lundberg**, 52 år, Valbo, armerare, fullmäktige. ♥ "Lönefrågor" ● **Olle Wikholm**, 61 år, Gävle, ordförande, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Magnus Carlberg**, 32 år, Valbo, mättningsfst, ombud. ♥ "Byggnads framtid" ● **Per- Anders Eklöf**,

Hallå där...

... BERTIL PÄÄRJÄRVI SOM GÖR SIN SISTA KONGRESS

● **Bertil Pääjärvi**, Kalix slutar efter fyra år i förbundsstyrelsen och går i pension efter 38 år som ombudsman.

► Ska det bli skönt att slippa resorna till Stockholm för möten med förbundsstyrelsen?

– Nej. Jag har lite ångest för att jag ska sluta. Inte så mycket för att jag lämnar förbundsstyrelsen, utan för att jag har trivts jättebra med jobbet som ombudsman. Det känns lite vemodigt.

► Det här är din sista kongress. Hur ser du på tiden i Byggnads?

– Det är högt i tak i Byggnads och ett bra samtalsklimat. Men jag har nog varit uppkäftig.

Jag har varit budbärare för medlemmarnas tankegångar hemifrån. Jag har försökt att förmedla vad medlemmarna har sagt på golvet.

► Kommer du att hålla något tal på kongressen?

KATARINA CONNHEIM

– Det vet jag inte. Jag är en rätt känslig person. Jag är lite blödig och har väldigt lätt för att bli blöt i ögonvrån. Det kan jag bli även i min roll som förhandlare.

► Du är helnykterist. Så det blir inget starkt under kongressmiddagen?

– Nej. I går kväll tog jag en lättöl och det är det starkaste jag kan tänka mig. Men jag har alltid blivit respekterad av mina kamrater och kollegor. Jag har inte vid något tillfälle känt något utanförskap, på grund av att jag inte dricker.

► Du lämnar ett aktivt yrkesliv

bakom dig. Hur ser ditt liv ut som pensionär?

– Jag vill ägna mig åt mina nära och kära. Eventuellt vill jag lära mig engelska, eftersom jag inte fick lära mig det i skolan. Jag kanske börjar att sjunga i en kör, eftersom jag har gjort det tidigare.

KATARINA CONNHEIM

Namn: Bertil Pääjärvi

Ålder: 63 år

Bor: hyreslägenhet i Kalix

Familj: två vuxna barn, sambo Thea Ranqvist

Fritidsintressen: arbete och familj

47 år, Ockelbo, byggnadsplåtslagare, ombud. ♥ "Bevara ackordet" ● **Stefan Vestberg**, 45 år, Gävle, murare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

HÄLSINGLAND

● **Ove Hamrén**, 60 år, Rengsjö, ombudsman, fullmäktige. ♥ "Lönefrågor" ● **Tord Löfgren**, 63 år, Hudiksvall, ombudsman, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Kjell-Åke Eriksson**, 47 år, Söderhamn, byggnadsplåtslagare, ombud. ♥ "Arbetsmiljön" ● **Sune Martinsson**, 59 år, Alfta, murare, ombud. ♥ "Traktamenten och reseersättningar" ● **Ola Wigg**, 27 år, Bergsjö, snickare, ombud. ♥ "Arbetsmiljön"

BYGG 29:AN VÄRMLAND

● **Tony Kyrk**, 44 år, Karlstad, ombudsman, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Lars Mejern Larsson**, 40 år, Karlstad, ordförande Byggnads Värmland, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Tomas Nilsson**, 54 år, Grums, ombudsman, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Conny Johansson**, 42 år, Karlstad, byggnadsplåtslagare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Mats Karlsson**, 54 år, Karlstad, ställningsbyggare, ombud. ♥ "Lönen" ● **Odd Erik Maalsnes**, 42 år, Väse, ombudsman, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Mattias Trandem**, 34 år, Skoghall, ombudsman, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

DALARNA

● **Per Andersson**, 46 år, Borlänge, träarbetare, fullmäktige. ♥ "Ungdomsfrågor" ● **Anders Lindevall**, 43 år, Ludvika, plattsättare, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Jan-Eric Vestlund**, 58 år, Sundborn, ordförande, fullmäktige. ♥ "Framtida samsamlingar" ● **Fredrik Jansson**, 32 år, Borlänge, murare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Patrik Jansson**, 34 år, Säter, murare, ombud. ♥ "Ackordsfrågan" ● **Nils Persson**, 56 år, Borlänge, ombudsman/kommunalråd, ombud. ♥ "Organisationen på bygget, att man fortsätter jobba i lag" ● **Kim Söderström**, 31 år, Falun, ombudsman, ombud. ♥ "Löneformen"

ÖRNSKÖLDSEVIK

● **Jim Sundelin**, 42 år, Bredbyn, ordförande, fullmäktige. ♥ "Byggnads medlemmars framtid" ● **Jan-Erik Westman**, 63 år, Örnsköldsvik, pensionär, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Thomas Olsson**, 51 år, Husum, snickare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

RITEÅ-SKELLEFEÅ

● **Göran Holmström**, 56 år, Skellefteå, ordförande, fullmäktige. ♥ "Pensionsfrågor" ● **Christer Forssell**, 57 år, Skellefteå, ombudsman, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Jan Karlsson**, 39 år, Skellefteå, murare, fullmäktige. ♥ "Arbetsstidsförkortningen" ● **Henry Larsson**, 55 år, Älvsbyn, kassör, fullmäktige. ♥ "Byggnads ekonomi" ● **Kjell Öquist**, 61 år, Piteå, ombudsman, fullmäktige. ♥ "Arbetsmiljön" ● **Gunnar Holmlund**, 47 år, Skellefteå, rörmontör, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Lars Nyman**, 49 år, Älvsbyn, snickare, ombud. ♥ "Arbetsstidsförkortningen" ● **Peter Thelin**, 36 år, Piteå, rörmontör, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

LINKÖPING

● **Roland Johansson**, 58 år, Västervik, mättningsfst, fullmäktige. ♥ "Lönebildningen i framtiden" ● **Roland Söderberg**, 52 år, Linköping, ordförande, fullmäktige. ♥ "Satsa på låglönegrupperna" ● **Per-Eric Andersson**, 43 år, Åtvidaberg, murare, ombud. ♥ "Fler jobb ska mätas" ● **Joakim R Karlsson**, 40 år, Lingham, snickare, ombud. ♥ "Ackordslönen" ● **Lars Lindström**, 41 år, Kisa, snickare, ombud. ♥ "Byggnads struktur"

UMEÅ

● **Peter Hellgren**, 47 år, Umeå, ordförande, fullmäktige. ♥ "Arbetsmiljön" ● **Börje Norberg**, 61 år, Holmsund, mättningsfst, fullmäktige. ♥ "Lönefrågor och arbetsmiljö" ● **Fredrik Eriksson**, 37 år, Nordmaling, snickare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Lennart Eriksson**, 46 år, Vilhelmina, plåtslagare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

JÄMTLAND-HÄRJEDALEN

● **Karl-G Sifvertsson**, 45 år, ordförande, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Rune Thander**, 63 år, Bräcke, betongarbetare, fullmäktige. ♥ "Lönerna" ● **Håkan Andersson**, 40 år, Ås, snickare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Martin Hallgren**, 34 år, Gällö, betongarbetare, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

BYGG 42:AN KALIX

● **Lennart Fredriksson**, 60 år, Haparanda, ordförande, fullmäktige. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Bengt-Erik Rolfs**, 54 år, Överkalix, kassör, fullmäktige. ♥ "Den sociala tryggheten" ● **Torbjörn Lahti**, 44 år, Risögrund, ombudsman, ombud. ♥ "Kollektivavtalet"

KIRUNA

● **Ingemar Oja**, 59 år, Kiruna, betongarbetare, fullmäktige. ♥ "Pensionsfrågan" ● **Joakim Sevä**, 35 år, Kiruna, ordförande, fullmäktige. ♥ "Arbetsstidsförkortning" ● **Stefan Rantatalo**, 46 år, Kiruna, snickare, ombud. ♥ "Lönefrågor"

FÖRBUNDSSTYRELSEN

● **Hans Tilly**, 57 år, Stockholm, förbundsordförande. ♥ "Ha en bra diskussion om framtidsrapporten" ● **Thomas Gustavsson**, 48 år, Grängesberg, 2:e förbundsordförande. ♥ "Framtidsrapporten" ● **Leif Jansson**, 61 år, Stockholm, förbundssekreterare. ♥ "Stark ekonomi och ett välorganiserat förbund." ● **Gunnar Ericson**, 59 år, Stockholm, avtalssekreterare. ♥ "Lönefrågor" ● **Torgny Johansson**, 63 år, Åkersberga, ordförande Byggettan. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Lars Hildingsson**, 33 år, Nätra-by, ombudsman. ♥ "Byggnads framtid" ● **Arnold Pettersson**, 57 år, Vargön, ordförande. ♥ "Framtidsfrågor" ● **Lars Karlsson**, 58 år, Norrköping, ordförande. ♥ "Att a-kassesystemet behålls i sin nuvarande form" ● **Kjell-Åke Trygg**, 53 år, Tranås, mättningsfst. ♥ "Diskussionen om löneformen i framtidsrapporten" ● **Tommy Fundin**, 58 år, Hudiksvall, ordförande. ♥ "Kollektivavtalet" ● **Bertil Pääjärvi**, 63 år, Överkalix, mättningsfst. ♥ "Kollektivavtalet"

annons Ejendal

Här betalar NCC industrilön till

Gränsdragning/ NCC bygger hus i Eskilstuna och betalar industrilöner, inte bygglöner, till byggnadsarbetarna. Fel, menar Byggnads och kräver att Byggnads avtal ska gälla. Rätt menar NCC som redan har gjort upp med IF-Metall.

Under stort hemlighetsmakeri har NCC byggt en fabrik för tillverkning av husmoduler i Hallstahammar.

Nu börjar de första modulerna från fabriken att monteras ihop till färdiga hus. Detta sker bland annat på en byggarbetsplats i Eskilstuna, där ett flerfamiljshus uppförs.

Att företaget har slutit avtal med IF-Metall gör Mats Engström, ordförande för Byggnads i Mälardalen, upprörd.

– Man har kringgått gängse ordning här. Att spela ut fackföreningarna mot varandra har alltid varit arbetsgivarens metod. Det tänker vi inte acceptera, säger han.

Vid ett informellt arbetsplatsbesök nekades Byggnads tillträde till bygget.

– Det är första gången under de femton år jag jobbat som detta inträffar, säger Mats Engström.

Fredrik Anheim, vd för NCC Komponent, har nu tagit kontakt med Byggnads avdelning och bjudit in till samtal.

– Det finns patentbelagda delar i systemet och det är därför vi måste vara försiktiga, säger han.

Byggnadsämnesavtalet, som enligt IF-Metall ska gälla på bygget, har betydligt lägre lönenivåer än Byggnads avtal. Byggnadsämnesavtalet har genomsnittslöner på cirka 19 000-21 000 kronor i månaden. Men att det var därför NCC gjorde upp med IF-Metall, förnekas bestämt av vd:n Fredrik Anheim.

– Det var inte den viktiga frå-

gan. Det viktiga var att detta är en sammanhållen industriprocess och vi ville ha folk med industrierfarenhet som kan utföra alla moment från fabrik till montering av moduler.

Enligt Byggnads bör montörerna på NCC få samma lön som småhusmontörer. Traditionellt har byggnadsarbetare som åker runt och monterar småhus, fått lön efter Byggnads avtal, medan industriarbetarna som jobbar i fabriker som tillverkar småhus, organiseras av IF-Metall. Byggnads har, enligt LO:s organisationsplan, rätt att organisera arbetarna om det är ett och samma montage- lag som gör jobbet ute på bygget.

Industrifacket skrev på avtalet redan för två år sedan. Enligt lokalombudsmannen Mikael Göteborg på IF-Metall, var det ingen tvekan om att deras avtal skulle gälla, vid det tillfället.

– Inne på industrin ska det vara vårt avtal, säger han.

Kurt Walther, ombudsman på IF-Metall centralt, tog senare över ärendet. Han bekräftar att avtalet skrevs för två år sedan, och säger att det gäller även utanför fabriken, eftersom det är en monteringshall arbetarna jobbar i.

– Vi ser inte detta som något bygge. Det är industriproduktion, med traverser.

Att IF-Metall enkelt skulle ha kunnat höja arbetarnas löner genom att klassa själva monteringen som byggnadsarbete, i samarbete med Byggnads, avfärdar Kurt Walther på IF-Metall.

– Det hade inte varit möjligt. Det är samma personer som arbetar i industrin, som åker ut och monterar, säger han.

Fredrik Anheim berättar att arbetarna roterar mellan olika arbetsstationer, både ute och inne.

Byggnads kräver bygglöner när NCC bygger på löpande band, här i Eskilstuna. Men NCC har redan tecknat avtal med IF-Metall.

– Ett halvår bygger de kök. Ett halvår bygger de väggar. Ett halvår monterar de hus. Vi vill ha människor som kan hela processen. De som monterar ska kunna processen där inne, säger han.

För Hans Tilly, ordförande i Byggnads, kom det som en nyhet att arbetarna jobbar med monte-

ring upp till ett halvår.

– Jag har fattat det som att arbetarna går med runt, och gör alla moment i fabriken inklusive slutmonteringen ute på bygget. Det är detta som våra lokalombudsmän på avdelningen i Mälardalen utreder just nu.

NINA CHRISTENSEN

bostadsbyggare

Uthyrda förlorar lön i Norge

**Utland/
Indragen lön om arbetsledaren inte är nöjd med arbetet. Det är ett av villkoren för svenska byggjobbare som hyrs ut i Norge. Byggnads kan inte agera.**

Arbetsgivaren, Svensk Bemanningsbyrå, som har kontoret i Värmland, vill bara ge lön för arbete som är godkänt av arbetsledaren. Om arbetsledaren påpekar brister hålls lönen inne under utredningen.

Enligt företagets ägare Ståle Brandt har åtta personer, sedan år 2000, fått löneavdrag på grund av att beställaren varit missnöjd och hållit inne betalning. I de senaste fallen har det enligt honom rört sig om mellan drygt 1 000 och 6 000 kronor.

Ombudsmannen Tony Kyrk på Byggnads i Värmland reagerar starkt mot att man är helt i hän-

derna på arbetsledaren för att få sin lön. Hans kollega Tomas Nilsson säger att Byggnads inte kan agera för de här personerna då företaget är registrerat i Norge, och arbetet utförs där.

Han konstaterar att svenskar på bemanningsföretag i Norge ofta får problem. Han uppmanar alla som jobbar där att gå med i norska Fellesförbundet. Det norska förbundet kan även hjälpa den som inte hunnit gå över, men som är med i Byggnads.

Enligt Svensk Bemanningsbyrås anställningskontrakt kan anställda få sparken med en dags varsel. Det finns också möjlighet att hålla inne semesterersättning efter anställningens slut, för att betala eventuella reklamationer. Ståle Brandt hävdar att det är mycket ovanligt att detta tillämpas i praktiken.

JENNY BERGGREN
MARGITE FRANSSON

Nytt fack värvar byggarbetare

**Medlemmar/
En ny fackförening i Jämtland organiserar bland andra byggnadsarbetare. Byggnads är kritiskt, och arbetar nu för att få ett eget avtal med ett av de företag där föreningen har medlemmar.**

En av initiativtagarna till Fackföreningen för arbete i Sverige, som bildades i höstas, är arbetsrättsjuristen och folkpartisten Mats El Kott. Han säger att han i dag inte är medlem i föreningen, men är anlitad som talesman. Han nämner lägre medlemsavgifter och politisk obundenhet som två skäl till att alternativ till övriga fackförbund behövs.

– Och framför allt LO-facken har blivit väldigt centralstyrda, fortsätter han.

Han uppger att föreningen har kollektivavtal med flera företag.

Gunnar Ericson, förhandlingschef på Byggnads, säger att Byggnads avdelning i Jämtland nu arbetar med att försöka teckna ett eget avtal med ett av de företagen. En väg kan bli att sätta företaget i blockad.

Enligt Gunnar Ericson är det avtal som Fackföreningen för arbete i Sverige ingått i alla delar sämre än Byggnads avtal. Han tvekar på att arbetare själva skulle välja det avtalet, och han tror att det är arbetsgivare som står bakom bildandet av föreningen.

Mats El Kott medger att avtalet inte är lika omfattande som Byggnads kollektivavtal på alla punkter. Han säger att det ska ge utrymme för individuell anpassning. Han förnekar att arbetsgivare är inblandade i föreningens bildande.

JENNY BERGGREN

ANDRÉ DE LOISTED

Färdiga lägenheter från fabriken i Arlöv monteras i Annedal, Malmö.

Bygglön favorit i fabriken

**Löner/
Arbetarna ville hellre ha Byggnads avtal. Men IF-Metall krävde att få avtalet, på fabriken i Arlöv som tillverkar husmoduler. Byggnads fick ge sig, trots stöd från de anställda.**

Byggnadsarbetaren berättade i nr 8/06 om en lägenhetsfabrik i Arlöv utanför Malmö. I fabriken utförs arbetsuppgifter som skulle kunna klassas som byggnadsarbete. Flera av de anställda vid fabriken sade att de var missnöjda med lönen och att de ville ha lön enligt Byggnads avtal i stället.

– Om jag fick välja, skulle jag vilja det, utan att blinka. Det är många som vill det här, säger en av arbetarna, som inte vill gå ut med sitt namn.

Totalt 75 arbetare jobbar med tillverkningen av lägenhetsmoduler till flerbildshus. Arbetarna har i flera fall varit anställda på vanliga byggen tidigare.

– Eftersom vi hade medlemmar som var organiserade hos oss och som arbetade i fabriken ville vi försöka få ett avtal. Arbetarna tyckte att det var självklart att det skulle vara så, säger Lars Svensson, ordförande för Byggnads i Malmö.

Men det gick alltså inte. Industrifacket och Metall kom överens sinsemellan och Byggnads blev tvunget att acceptera detta.

– Vi insåg att det inte skulle gå att fortsätta driva frågan, säger Lars Svensson, ordförande i Malmö.

Enligt LO:s organisationsplan har Byggnads rätt att organisera arbetare som tillhör ett så kallat montagelag som jobbar ute på bygget med att montera ihop moduler till lägenheter. Det arbete som utförs inne i fabrik ingår i IF-Metalls avtalsområde, enligt LO.

NINA CHRISTENSEN

NÄTFRÅGAN Vi frågade: Är det värt pengarna att betala fackavgift? **JA 55 % NEJ 45 %**

I KORTHET

Bilen exploderade - rörläggare dog

Dödsolycka/ När bilen lästes upp med fjärrkontrollnyckel exploderade fordonet. Mannen som öppnade bilen med sin fjärrkontrollnyckel dödades.

Förmodligen hade gastuber läckt så att bilen var full med gas som antändes när mannen låste upp bilen.

Olyckan inträffade i Mörlunda i Småland. Mannen, som var i 70-årsåldern, var egenföretagare och skulle ut på ett driftalarm vid tretiden på morgonen.

Byggställning välte över kvinna

Arbetsolycka/ En 20 meter lång byggställning välte över Kungsgatan i Karlshamn. En 73-årig kvinna fick ställningen över sig och klämdes fast.

Ställningen var cirka 20 meter lång och cirka sex meter hög och den blockerade hela gatan och låg delvis på flera parkerade bilar. Den skadade kvinnan fick hjälp att komma loss och fördes sedan till sjukhus. Skanska Hus Sydost är ansvarig för ställningen.

Takarbetare föll sex meter

Arbetsolycka/ Efter ett fall på fem till sex meter fördes en takarbetare i Södertälje till sjukhus med helikopter. Han höll på med takarbete på en skola när olyckan inträffade. Enligt polisen trampade han i genom i en sektion där det saknades undertak, och landade på ett betonggolvet.

"Fallskydd finns nu på Bodomhus"

Arbetsmiljö/ "Nu finns fallskydd, arbetsmiljöinspektören har givit klartecken", det säger Stefan Johansson, chef på Bodomhus i Borås som Byggnads anmält till arbetsmiljöverket.

När Byggnads skyddsombud besökte ett villabygge hade han sett och dokumenterat takarbete utan fallskydd, en hemmasnickrad stege som användes som tillträdesled och byggnadsarbetare som bar tegel till taket.

Högre ackordslön med nya regler

Löner/ Från den 1 april i år gäller nya regler för ackordslön. För ackordsarbetare i Stockholm medförde de nya reglerna att den rörliga delen av lönen höjts med 6 kronor, till 72 kronor, vid normal prestation.

Byggnads i Stockholm och Stockholms Byggmästarförening har kommit överens om en ny riktpunkt, 72 kronor per timme. Det är en höjning med sex kronor jämfört med den riktpunkt som gällde fram till den 31 oktober 2005. Sedan dess har det inte funnits någon överenskommelse.

- Vi är nöjda. Det här är en överenskommelse som vi kan stå för, säger Johan Lindholm, mätningföreståndare i Stockholm.

Överenskommelsen i Stockholm bygger på nya regler, från 1 april i år, vid ackordsarbete. De har tagits fram av en av den förra avtalsrörelsens arbetsgrupper.

En av de nya reglerna handlar om en vanlig tvistefråga i ackordsförhandlingar. Byggbranschens ackord är uppbyggda av en fast och en rörlig lönedel. På den fasta delen läggs avtalens lö-

neökningar, medan den rörliga delen utvecklas i förhandlingar om så kallad riktpunkt (den rörliga lönedelens storlek vid normal prestation).

De senaste åren har det varit vanligt att arbetsgivarna inte vill höja riktpunkten. Man har i stället lagt till tid i ackordsuppställningen. Byggnads anser att den metoden bromsar löneutvecklingen och strider mot ackordets idé, att belöna produktivitetshöjning.

Från den 1 april är det enligt den nya överenskommelsen inte tillåtet att lägga till tid. Det har nu lett till en överenskommelse

om ny riktpunkt i Stockholm. Därmed hoppas Johan Lindholm att konflikterna blir färre i Stockholm en tid framöver. Den nya riktpunkten i Stockholm, 72 kronor, gäller fram till den 31 mars 2007.

I arbetsgruppen är man också överens om att riktpunkten ska ligga till grund för lönen för tillkommande arbeten på ett ackordsjobb. Tidigare har arbetsgivarna hävdade att grundlön ska gälla, medan Byggnads krävt den utgående ackordslönen, så kallad parallelltid.

INGEMAR DAHLKVIST

FAKTA: SÅ KAN ACKORDET BERÄKNAS:

● Ett ackordsjobb med 1 000 timmar ska förhandlas. Den fasta lönedelen är 86 kronor per timme. Genomsnittsförtjäns-ten på orten är 160 kronor per timme. Då behöver riktpunkten vara 74 kronor per timme för att ackordslaget ska nå upp till genomsnittsförtjänsten vid normal prestation. Förhandlingen på arbetsplatsen handlar om den totala summa

som går till lönens rörliga del. 74 gånger 1 000 är 74 000 kronor. Byggnads bud ligger ofta lite över den summan medan arbetsgivarna ligger lägre. Om man då ändå enas om 74 000 har arbetsgivarna tidigare valt att höja timantalet i underlaget (om arbetsgivaren i exemplet ovan bjudit 60 000 behöver han höja timantalet med 235 timmar) i stället för att höja riktpunkten.

Små markarbeten behöver inte anmälas

Anläggare/ Arbetsdomstolen (AD) har slagit fast att markjobb under 243 timmar inte behöver anmälas till Byggnads.

Mellan 7 och 22 augusti 2003 gjorde Peab markjobb under 243 timmar på Bergners Bil i Umeå. Och den 16 juni 2003 till den 10 augusti 2004 gjorde NCC markjobb på Parkskolan i Storuman under 232 timmar. Inget av företagen anmälde jobben till Byggnads.

Byggnads har reagerat mot det man ansett vara avtalsbrott i resultatlösa förhandlingar. Därför blev det AD:s uppgift att avgöra om de uteblivna anmälningarna stred mot anläggningsavtalets regler om arbetsplatsanmälan.

Enligt avtalet ska ett jobb an-

KENNETH PETTERSON

mälas till facket om det finns ett rimligt syfte. Byggnads tolkar det som att möjligheten att bevaka vilken löneform som används är tillräckligt, och hävdade i domstolen att undantaget bara gäller jobb som varar högst någon eller några dagar.

Motsvarande regel i byggavtalet säger att ett jobb måste vara mer än 600 timmar för att en anmälan ska vara obligatorisk. Arbetsgivarna hävdade därför i domstolen att det är där gränsen ska ligga också när det gäller markjobb.

AD ansåg att 600 timmar kan vara för mycket på markjobb eftersom det är arbetslaget som förhandlar om ackord på anläggningsavtalet. Facket kan då behöva få en anmälan för att kunna bistå arbetslaget i ackordsförhandlingen. Men i de aktuella jobben var det tidlön som gällde och därmed ansåg AD att det var okej att inte anmäla jobben. Två av domstolens fem ledamöter ansåg att Peab och NCC skulle ha anmält jobben.

INGEMAR DAHLKVIST

I KORTHET

Färre byggarbetare öppet arbetslösa

A-kassan/ I april var 8 244 medlemmar i Byggnads a-kassa utan jobb. Det är 1 838 färre än för ett år sedan och betyder att arbetslösheten minskat med 1,8 procent

Byggarbetslösheten minskade med två procent från mars till april i år och med 1,8 procent sedan i april 2005. Hela nedgången det senaste året beror på att den öppna arbetslösheten har minskat. Andelen sysselsatta i arbetsmarknadsåtgärder har varit oförändrad. Den högsta arbetslösheten finns i Jämtland, 16,9 procent, och i Västerbotten, 16,2 procent. I Västerbotten ökade arbetslösheten med drygt tre procent jämfört med april 2005. I Norrbotten minskade arbetslösheten på ett år från 16,8 procent till 8,7 procent. Nedgången bekräftar bilden av en byggboom i norr. Lägst var arbetslösheten i Kronobergs län, 2,9 procent, och i Jönköping, 3,1 procent.

Klart med EU-regler om tjänster

Tjänstedirektivet/ EU:s ministerråd har nu enats om det tidigare omstridda förslaget till tjänstedirektiv. Det innebär bland annat att svenska kollektivavtal ska gälla på svenska arbetsplatser.

Den tidigare mest omstridda delen har ur facklig synvinkel varit ursprungslandsprincipen, som innebar att företaget skulle ta med sitt hemlands regler till det land man arbetar i. Det skulle alltså innebära att ett polskt företag, till exempel, skulle ha haft rätt att ha polska löner och villkor i Sverige.

- Jag har ännu inte sett den färdiga texten, men som jag tolkar det är det svenska kollektivavtal som ska gälla på svenska byggen. Det är mycket positivt att det till slut blev på det sättet, säger Byggnads förhandlingschef Gunnar Ericson.

Förslaget måste också klubbas av Europaparlamentet och väntas träda i kraft 2010.

Byggnads ger 562 000 till (s)

Politik/ Byggnads ger 562 000 kronor, ungefär sex kronor per yrkesaktiv medlem, till socialdemokraterna i år. Även föregående år har summan legat på motsvarande nivå.

Utöver detta bidrag tillkommer en gåva på 1 miljon som partiet fick i samband med förra kongressen, för fyra år sedan. En gåva kan komma att lämnas över även vid årets kongress.

- Vår bedömning är att en socialdemokratisk seger gagnar medlemmarna, för socialdemokraterna kommer att driva våra frågor, säger Byggnads ekonomichef Clas Nykvist.

Organisationen för att arbeta med politiska frågor är stärkt inför valet. Men Clas Nykvist slår fast att det är för att driva de egna medlemmarnas frågor, inte för att jobba på socialdemokraternas uppdrag.

DA CAPO

BYGGSOFT

TL KONSULT

I KORTHET

Facklig kritik mot arbetsmiljöverket

Arbetsmiljö/ Byggnads i Stockholm, Göteborg och Malmö kräver att arbetsmiljöverket ska vara tuffare än hittills mot arbetsgivare utan arbetsmiljöplan.

De tycker att det vore en logisk följd av verkets agerande mot statsministerns bygge, som utreds av åklagare eftersom arbetsmiljöplan saknades.

Upp till en tredjedel av alla arbetsplatser som Byggnads besöker i Stockholm, Göteborg och Malmö saknar arbetsmiljöplaner, eller har otillräckliga planer. Var tionde saknar plan helt.

EU-länder vill tillåta konflikt

Kollektivavtal/ De flesta av de EU-länder som uttalat sig om Laval-målet till EG-domstolen försvarar fackliga konfliktåtgärder. Det står klart sedan 16 länder och EU-kommissionen lämnat inlagor.

Bland de länder som yttrat sig anser de flesta, däribland Belgien, Norge, Österrike, Danmark, Finland och Tyskland, att fackliga stridsåtgärder inte får begränsas av EU-rätten.

Några av länderna sätter vissa gränser, exempelvis Tyskland som anser att kraven bakom konflikten inte får stå i strid med EU:s regelverk.

Polen och de baltiska länderna anser i sina yttranden att EU-rätten förbjuder den svenska regeln, Lex Britannia, som tillåter konflikt även om den syftar till att tränga undan ett utländskt kollektivavtal.

”Aldrig mer lönedumpning på Preemraff”

Gästarbetare/

- Vi har sagt att detta aldrig ska upprepas mer, säger Rustan Olsson, informationsansvarig på Preemraff i Lysekil, apropå det som hände med de thailändska gästarbetarna och deras löner.

Preemraff, oljebolaget Preeems raffinaderi i Lysekil, var förra året det största industriprojektet i Sverige. Men det som uppmärksammades mest var de thailändska gästarbetarna som råkade illa ut då det gällde löner och anställningsvillkor.

Rustan Olsson säger att Preemraff kommer att vara noggrannare vid framtida upphandlingar av underentreprenörer och de företag som de i sin tur anlitar.

- Vi krävde kollektivavtal för alla, men det räckte tydligen inte. I fortsättningen måste vi

Byggnadsarbetaren 13/05

vara ännu noggrannare med att se till att företagen inte bara skriver kollektivavtal med facket utan också följer dem så att de anställda verkligen får rätt löner och villkor, säger han.

Rustan Olsson anser att det är

viktigt att företaget har ett samarbete med facket. När man tar in utländska underentreprenörer kan man också, menar han, i förväg kontrollera hur de sköter sig.

- För oss är det viktigt att veta att företagen gör rätt för sig på sin marknad.

För Preemraff är detta också till stor del en fråga om företagets rykte. Det som hände gav både Preemraff och dess ägare dåligt rykte. De thailändska gästarbetarna kom till Preemraff efter att företaget bett entreprenören Irem att öka takten förra våren.

Det blir sannolikt fler och större utbyggnader på Preemraff. Beslut väntas nästa år. Arbetet kan omfatta 5 till 7 miljarder kronor. Den senaste utbyggnaden kostade 3,5 miljarder kronor.

MARGITE FRANSSON

Ny löneuppgörelse hos Laval-företagare

Gästarbetare/

En timlön på 130 kronor i stället för 112 är resultatet av nya förhandlingar mellan Byggnads och den tidigare Laval-företrädaren Regina Purvas företag på Gotland.

Byggnads nöjde sig först med 112 kronor, men efter intern kritik fick förhandlingarna återupptas. För knappt en månad sedan enades parterna om en lön på 112 kronor för de lettiska arbetarna.

Då hänvisade ombudsmannen på Gotland, Sven-Åke Malmberg, till att arbetarna även fick fri tillgång till mat, logi och resor. Nu, med en ny lön på 130 kronor, säger han att det ligger utanför vad Byggnads tar hänsyn till.

Avtalet har slutits med företaget Pare, där Regina Purva är delägare. Under Vaxholmskonflikten var hon som taleskvinna för det lettiska bolaget Laval, som motsatte sig kollektivavtal.

Hon var projektkoordinator på

L&P Baltic bygg, Laval's svenska systerföretag. Efter att hon skrivit på avtalet med en lön på 112 kronor, sa hon till Byggnadsarbetaren att skillnaden mot situationen i Vaxholm är att hon nu är delägare, och är med och fattar besluten.

Lönenivån i avtalet väckte dock kritik inom Byggnads. Den nya lönen på 130 kronor motsvarar snittlönen för byggnadsarbetare med timlön på Gotland.

JENNY BERGGREN

ERROL TOOLS

HYRPOOLLEN

ALLT FÄRRE ARBETAR PÅ ACKORD

Analys/ Det blir allt färre som arbetar på ackord i byggbranschen. Det visar Byggnads lönestatistik för första kvartalet 2006. ”Jag tror att det vänder när nyproduktionen tar fart”, säger Gunnar Ericson, Byggnads förhandlingschef.

TEXT INGEMAR DAHLKVIST

Trä-, betongarbetare samt murare	PRESTATIONSLOÑ		TIDLÖN		
	Andel %	1 kv 2006	Ändring från 1 kv 2005	1 kv 2006	Ändring från 1 kv 2005
Borås	11,5	152,31	2,8	133,18	2,7
Dalarna	8,4	155,19	5,0	131,23	3,3
Gästrikland	8,8	150,38	-0,4	133,71	2,5
Göteborg	20,2	152,45	3,9	137,43	3,1
Halmstad	21,4	153,23	3,9	130,44	4,9
Helsingborg	27,6	157,24	5,3	131,61	3,3
Hälsingland	9,7	154,90	-3,1	126,60	1,9
Jämtl.-Härjed.	25,1	142,26	3,3	126,35	4,2
Jönköping	18,9	158,57	4,1	132,73	2,7
Kalix	48,3	148,97	7,6	130,46	-1,7
Kalmar	15,8	148,52	-3,0	131,33	2,4
Kiruna	7,5	155,42	0,2	130,24	2,7
Kristianstad	8,1	153,29	5,5	129,19	3,5
Linköping	21,3	166,03	1,6	138,09	2,4
Luleå	24,5	159,24	6,8	133,28	1,2
Lund	35,5	158,94	3,2	130,55	5,4
Malmö	34,3	161,07	3,2	134,27	3,4
Mälardalen	14,1	153,42	-0,2	135,71	2,8
Norrköping-öst	15	159,19	1,4	135,76	2,4
Piteå Skellefteå	19,5	154,22	6,4	132,25	2,9
Stockholm	25	164,47	3,1	136,87	1,8
Sundsv.-Ådalen	30,2	148,61	5,4	127,90	1,8
Sydost	18	148,28	3,3	129,09	2,0
Umeå	28,5	166,94	4,3	135,82	-0,3
Uppsala	21,2	162,03	3,4	133,58	0,4
Värmland	18,7	149,50	3,6	130,34	2,8
Väst	26	145,87	0,8	127,95	3,7
Örebro	16,8	149,03	0,4	133,12	3,8
Örnsköldsvik	26,5	159,57	9,8	131,65	1,4

Byggnads vill att mer byggjobb ska utföras mot ackordslön. Det bestämde förbundets kongress 2002 och inför kongressen i juni i år är det samma visa. Men verkligheten är motsträvig.

Lönestatistiken för första kvartalet 2006 visar att andelen prestationslöner minskar i nästan alla yrkesgrupper. Under första kvartalet var den totala andelen prestationslöner i branschen 19,3 procent. Det är 1,2 procent mindre än samma kvartal 2005. Och det är en fortsättning av en trend som har varit tydlig sedan 2004. Mest minskar ackordsandelen bland pappläggare och golvläggare. Där är nu andelen prestationslön nere på 12,3 respektive 13,4 procent. Var fjärde ackordstimme har försvunnit sedan sista kvartalet 2005.

Men också de övriga yrkesgrupperna tappar. Anläggarna minskar från 11 procent sista kvartalet 2005 till 9,7 procent nu och den stora TBM-gruppen (trä, betongarbetare samt murare) minskar med 1,6 procentenheter, från 23,5 till 21,9 procent.

Göran Elgh, rutinerad lagbas på NCC i Stockholm, säger att man på lagbasmötena är överens om att köra på ackord. Men han ger exempel på mindre företag i Stockholm som gått över till tidlön.

- Det är flera gubbar som ringt därifrån och vill byta jobb, säger han.

Göran Elgh (bilden) befarar att ackorden blir allt svårare att försvara när de äldre lagbasarna går i pension.

- Men det borde inte märkas riktigt än, säger han.

Byggnads förhandlingschef, Gunnar Ericson är besviken över att man inte lyckats bibehålla eller öka ackordsandelen.

- Men jag tror att det beror på att det varit mycket reparation och ombyggnad. Nu tar nyproduktionen fart och då vänder det, säger han.

Lönerna i de flesta yrkesgrupperna ökade runt tre procent från första kvartalet 2005 till samma period i år. Undantagen är prestationslönerna för pappläggare och anläggare som sjönk något.

Totalt ökade därmed lönerna i byggbranschen med 2,4 procent, till en genomsnittlig lön på 138,40 kronor per timme. Det är alldeles för lite för ett kvartal i högkonjunktur. Men lönerna håller sig inom avtalens ramar, och väcker därmed inte kritik varken i LO-familjen eller bland arbetsgivarna. ●

LÖNER YRKE FÖR YRKE

1 kvartalet 2006

	Lön per timme	Förändring, procent	Andel av timmar
--	---------------	---------------------	-----------------

TBM-gruppen

Ackord	159,56	2,8	17,9
Övrig prestationslön	148,35	2,3	4,0
Tidlön	133,73	2,7	78,1
Tid och prestationslön	138,94	2,8	

VVS

Tid och prestationslön	141,84	3,1	
Ackordsandel 3,6 %			

Anläggning

Prestationslön	161,69	-0,1	9,7
Tidlön	137,99	3,2	90,3
Tid och prestationslön	138,14	0,3	

Maskinförare

Tidlön	128,35	2,6	
--------	--------	-----	--

Glas

Tid och prestationslön	127,46	2,3	
Ackordsandel 2,9 %			

Pappläggare

Prestationslön	138,86	-0,6	12,3
Tidlön	131,62	3,8	87,7

Golvläggare

Prestationslön	156,41	2,2	13,4
Tidlön	134,34	3,2	86,6

Ställningsbyggare

Tid och prestationslön	128,28	1,6	
Ackordsandel 1,6 %			

Undertaksmontör

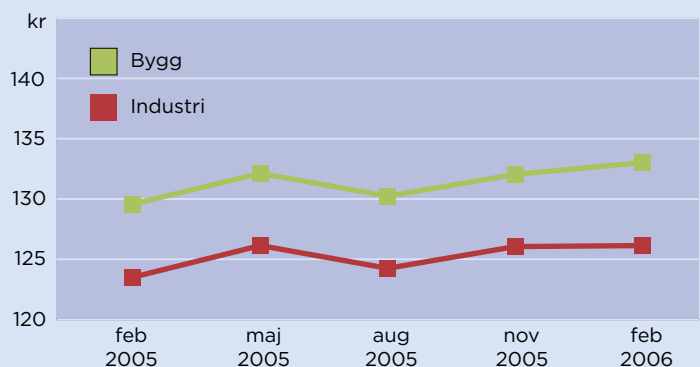
Tidlön	134,63	2,6	
--------	--------	-----	--

annons scando

annons poly prod.

LÖNER I BYGG OCH INDUSTRI

SCB:s konjunkturstatistik, genomsnittlig timlön exklusive övertid, i byggbranschen och i gruvor, mineralutvinning samt tillverkningsindustri.

KENNETH PETTERSON

I Magnus Altreichers plastfodral förvaras målarrullen utan att färgen kladdar eller torkar. Rullen stoppas ner i en lufttät tub och locket stängs. Inga plastpåsar längre, med torra färgflagor som fastnar i rullen.

Lufttätt kring målarrullen

● **Det finns skräddarsydda fodral för bananer och för golfklubbor. Nu finns fodral också för målarrullen.**

– Man sparar en halvliter färg, lovar uppfinnaren, Magnus Altreicher från Vallentuna norr om Stockholm.

Det har gått tre år sedan han fick idén.

– Det började med att vi tog fram en speciell stol för data-spelare. Men vi lade ner projektet eftersom det skulle bli alldeles för dyrt att ta fram en gjutform.

I Sverige kan det kosta 250 000 kronor att ta fram en gjutform för plastprodukter. I Kina, där Magnus med hjälp av Internet lyckats skaffa kontakter, kostar en sådan en tredjedel.

Han lärde sig i alla fall en hel del om plaster; hur man tar fram CAD-ritningar, hur man hittar tillverkare över Internet. Han lärde sig också annat som en uppfinnare måste behärska, som att hantera papper och hitta vägar till ekonomiskt stöd. En förutsättning för att lyckas

som uppfinnare är att man kan få hjälp med patent, produktutveckling och tillverkare – och försäljning. Nyckeln heter oftast Internet.

– Vi visste ingenting från början, säger Magnus Altreicher som, är bredbandstekniker till yrket och hittar de flesta kontaktterna via datorn.

Kompanjonen Micke Hedsén, som sköter försäljningen, är fastighetsskötare. Genom Almi fick Magnus kontakt med Innovation Stockholm. Där fick han

bland annat hjälp med patent, som kostade 30 000 kronor.

Nu driver han företaget Innova och har börjat sälja rollerfodralet i stor skala. En första container med 28 000 fodral har nyligen anlänt från Kina, för leverans till färgbutiker i landet.

KENNETH PETTERSON

HAR DU EN BRA GREJ?

Ring 08-728 49 70

GREJER & GREPP PÅ INTERNET

www.byggnadsarbetaren.se

Uppfinnare satsar på byggbranschen

● **Här behövs inga blanketter, hos Innovation Stockholm är det praktik som gäller.**

– Vi provar alla idéer, så får vi se vad det leder till. Är idén bra så går det av sig själv, vi har inga experter som sitter och värderar, säger Roland Andersson, professor i innovationsteknik och rådgivare.

Alla får chansen, understryker han.

Sedan årsskiftet satsar Innovation Stockholm särskilt på nya idéer inom bygg och arbetsmiljö. Målet är att få fram tio nya uppfinningar inom arbetsmiljöområdet och få ut dem på marknaden.

Innovation Stockholm har funnits i tio år och drivs av Almi Företagspartner och Stockholms Näringslivskontor. Vinnova - verket för innovationssystem-

och SBUF - byggbranschens utvecklingsfond - bidrar med pengar till satsningen på byggbranschen.

Hit kan alla som har en bra idé vända sig för att få hjälp. Om idén verkar bra så kan man få 4 000-5 000 kronor för att gå vidare, upp till maximalt 15 000 kronor.

Om idén fortfarande håller kan man få hjälp med patent-

ansökan, högst 75 000 kronor.

Sedan starten för tio år sedan har över 13 000 uppfinnare fått hjälp att gå vidare med sina uppfinningar.

Så kom 90-skivorna till i slutet av 1980-talet. De är nu standard trots att byggnormerna då förespråkade 120-skivor.

– Vi gör som inom idrotten; om vi satsar på bredden så får vi en bra topp.

MÖTEN & SÅNT

Svenska Byggnadsarbetareförbundet
106 32 Stockholm Besöksadress: Hagagatan 2,
Stockholm, tel 08/728 49 00

KRISTIANSTAD

Kanalgatan 94, tel 044/12 30 90,
fax 044/12 67 56

Bromöllasektionen: sekt.möte
sön 11 jun, kl 16. Böckmans.

VÄRMLAND

Posthornsgatan 8, Karlstad, tel
054/87 58 00, fax 054/83 47 42

Säfflesektionen: sekt.möte tor 8
jun, kl 18.30. Fackens hus.

WWW.BYGGNADSARBETAREN.SE

annons Hitachi

annons grabber

annons (Ivdal

En avdankad rocksångare som kom in på Operahögskolan, så såg Glenn Kjellberg på sig själv. Nu hoppas han kunna försörja sig på världens operascener.

Världens operahus väntar på Glenn

Takläggaren från Styrösö gör succé på scenen

En takläggare gör just nu succé som operasångare. Han har just spelat Pong för sista gången i den bejublade föreställningen av Turandot på Göteborgsoperan. "Vi har fått stående ovationer varje gång. Det är så himla gött", säger Glenn Kjellberg.

TEXT CENNETH NIKLASSON FOTO CHRISTER OLOFSSON

Ska du åka till Göteborg i sommar eller rent av segla på västkusten. Då blir det kanske ett besök på Styrösö – en ö som ligger en halvtimmes båtferd ut från Göteborg. Väl där kan du strosa fram på de numer asfalterade småvägarna – men se upp för flakmopparna – njuta av vackra trädgårdar, blicka bort mot Brännö brygga i nordost, studera fiskargubbarna i Sandvik och eventuellt få höra lite skönsång från Styrösös egen tenor – 36-åriga Glenn Kjellberg. Nyligen har styrsöborna vandrat man hur huse för att se taklägggarsonen framträda som Pong på operan. På en föreställning var femtio öbor på en gång. Efteråt tog de taxibåten hem där det serverades räckmacka och öl.

– Ja, vad säger man. Det är verkligen fräckt att det gått så bra.

Men vi tar det från början. Glenn Kjellberg är uppvuxen på Styrösö och har bott där sedan han var fyra år. Pappa är takläggare, ett yrke som även Glenn valde att satsa på.

Musik började han med som ung. Det började med att han lirade gitarr. Med åren började han även sjunga i ett rockband. Att testa eller ens lyssna på opera var aldrig aktuellt.

1997 kände Glenn att han ville ta sånglektioner.

– Jag fortsatte att sjunga vanliga poplåtar hos pedagogen. Typ Rolling Stones. Men efter ett år fick jag i läxa att träna in en napolitansk sång – Torna a Surriento – som man kan säga liknar "Till havs".

Glenn tog med sig noterna hem och tränade och tränade och tränade. När han kom tillbaka satt låten mer än bra.

– Sedan den gången fick jag bara olika operaarior att öva på och det var väl då jag så smått började inse att jag kunde sjunga opera.

För Glenn var hela operavärlden ett okänt område. Han hade ännu inte sett en enda opera i hela sitt liv, han hade just lärt sig läsa noter och han hade aldrig agerat som skådespelare på en scen. Trots det stod han hemma på Styrösö och tränade in aria efter aria, varvat med lite takläggning.

– Jag upptäckte att hela min kropp var som ett instrument. Det var befriande att få sjunga ut ordentligt.

Glenn sökte och kom in på Operastudion i Göteborg. Där gick han kvällskurser för att fortsätta utvecklas och till slut bestämde han sig för att försöka komma in på Operahögskolan – vilket nästan är en

förutsättning för dem som vill arbeta som operasångare. Glenn insåg att oddsan talade emot att han skulle bli en av de utvalda. Många som sökte hade mycket mer erfarenhet och utbildning.

Själv var han en avdankad rocksångare som upptäckt ett nytt instrument.

– Antagningen pågick i tre dagar och jag hade som mål att gå vidare till dag två, säger Glenn och skrattar vid minnet.

Han gick längre än så. Sista dagen återstod 20 personer. Ytterligare 15 skulle bort. Glenn blev inte en av dem.

När skolan väl började hade han mycket att ta igen. Allt från hur det fungerar på en opera till att förbättra sångtekniken. Snabbt började han titta på så många föreställningar som möjligt. Den första blev Cavalleria Rusticana & Pajazzo. Den såg han strax innan han började på Operahögskolan.

Efter den treåriga utbildningen har allt gått i en rasande fart. Ja, egentligen började det redan under skoltiden med bland annat en roll på Ystadsoperan som Edgar i Puccinis opera med samma namn. Efter skolan hamnade han på Folkoperan i Stockholm där han spelade Tybalt i Romeo och Julia. Nu i vår har han alltså spelat Pong på hemmaplan och till hösten blir det återigen Stockholm och Borsa i Rigoletto på Folkoperan.

– Jag tränar inför den rollen nu. Tror vi börjar repa på allvar i början av augusti och då måste jag kunna allt perfekt.

Han har sommaren på sig. Den årstiden då solen bränner och vädret är utmärkt för takläggning.

– Det kommer nog bli en del tak också. Men jag hoppas att jag i framtiden verkligen kan leva på att vara operasångare på heltid.

Möjligen kommer det att bli så. Glenn har just skaffat en agent som ska sälja honom utomlands.

– Jag fick ett erbjudande om att provsjunga för en roll på operan i Bern, men tvingades tacka nej då jag redan var bokad i höst. Men det kommer fler chanser, säger Glenn.

Utän tvekan kommer möjligheten och när den väl dyker upp kommer operastjärnor på La Scala, Metropolitan, Sydney Opera House – you name it – få lära sig ett nytt uttryck vid stående ovationer.

– Det här var fräckt, verkligen fräckt. ●

PRESSENS BILD

10 000 sidor nya regler för skysrapor

New York/
Nu blir det krångligare att bygga högt i USA. En rapport på över 10 000 sidor har presenterats efter World Trade Centers kollaps den 11 september 2001, med nya regler.

”De män som styr motorsporten är ofta styrda av starka kvinnor hemmavid, och då är de rädda för att ta in kvinnor på jobbet. Männen vet att det inte går att få oss kvinnor att göra något vi inte vill.”

Tina Thörner, rallykartläsare m m (Du&jobbet)

CITAT

”Är man trött i kroppen är man inte pigg i luvan heller.”

Per Elofsson, f d utbränd elitskidåkare (Land)

”Normmännen har en starkare anarkistisk ådra. Svenskar är lojala och tar mindre direkt strid. Här härskar konsensuskulturen, man knådar fram en lösning som alla är med på. I Norge säger man sin mening och sedan bestämmer chefen.”

Åse Kleveland, filmdirektör som flyttar hem (DN)

Flera nya föreskrifter presenteras för hur nästa generation höghus ska byggas, bland annat förstärkta väggar för trapphus och hissar, fler sprinklers, bättre rökdetektorer, bredare trappor samt mer regelbundna kontroller av material som ska vara brandsäkra. En annan av reglerna är att man måste använda självlysande färger i trappor för att visa vägen, något som många av de överlevande från World Trade Center menade räddade deras liv. I trapphus ska dessutom särskilda utrymmen ge plats för trötta eller rullstolsbundna personer i väntan på hjälp under en evakuering. Rapporten har gjorts av den amerikanska federala myndigheten National Institute of Standards and Technology och har kostat 120 miljoner kronor.

MICKE JÄGERBRAND

AFTONBLADET BILD

Kollapsen av World Trade Center i New York har gjort att man nu inför nya regler för hur nästa generation av höghus ska byggas.

BÖCKER

Fotboll
av Åke Jönsson

Nördfakta/****
Allt och lite till om hur straff, linjer, stolpar och offside kom till när den engelska fotbollen utvecklades. Riktigt djupt om allt som ingen behöver veta, men som imponerar grymt i paussnacket. Som den historiska förklaringen till att italienska fotbollsspelare vädjar mer till domaren än vad engelsmännen gör. Läs och gläns! ID

Maria och Artur
av Jan Arnald

Romanbiografi/****
En roman om de kända författarna Maria Wine och Artur Lundkvist och deras annorlunda kärlekshistoria. Trög att komma in i, men sedan är det svårt att sluta. Fascinerande. Fast fler bilder hade varit ett plus. AS

Blodsarv
av Denise Mina

Deckare/***
Ett barn mördas brutalt och

två smågrabbar från Glasgow grips. Journalistaspiranten Paddy Meehan börjar en egen undersökning och råkar också illa ut. Drastiskt, välskrivet men inte tillräckligt överraskande. AS

I en klass för sig
av Curtis Sittenfeld

Utvecklingsroman/***
Livet på en snobbig internatskola blir inte som Lee har tänkt sig. En ungdomsskildring som även de som gått på högstadiet i en svensk förortsskola kan känna igen sig i. AS

SKIVOR

Johnny Cash: Personal File

Folksång/****
Dubbelalbum med 49 outgivna låtar inspelade i countrylegenden Cash hemmastudio under 70-talet. Låtarna skiljer sig ganska mycket från de mer välkända "Walk the Line" och Folsom Prison Blues": här finns bara Cash och en akustisk gitarr. Det här är ett utmärkt album för den som behöver koppla av. Låtarna är lugna och rofyllda, men har något högre tempo på skiva två. AW

OLIKA BESVIKELSER

- När märkte du för första gången att din fru inte älskar dig längre?

- Det var för ett år sedan när jag föll nedför källartrappan och hon bara ropade:
- Micke, när du ändå är där nere kan

du väl lägga in en vittvätt i maskinen!

Den pratsamme kyparen till gästen:
- Av din dialekt att döma är du norrbotning.
- Jo, men visst, det stämmer allt. Och av era köttbullar att

döma måste kocken vara murare.

Två änglar möttes på ett moln:
- Kom inte med den där lustigheten att du är från Ängelholm, sa den ena.
- Nej, jag är faktiskt från Vingåker.

annons Hultafors

Byggnads Borås söker Funktionär

Arbetsuppgifterna kommer i huvudsak att vara förhandlingar inom trä, betong och mur, så du bör ha kunskaper i ackordssystemen. Men du kommer att få flera arbetsuppgifter och i vår rekrytering kommer din nuvarande kompetens att beaktas. Du kommer att arbeta i ett lag, men måste också kunna arbeta självständigt under ansvar. Gott omdöme och lätt för att samarbeta är andra egenskaper vi värdesätter. Du bör också ha grundläggande kunskaper i data och vara beredd att utföra de arbetsuppgifter som styrelsen beslutar om. Körkort och tillgång till bil krävs i tjänsten. Vi förutsätter att du delar arbetarrörelsens värderingar.

Närmare upplysningar om tjänsten lämnas av avdelningens personalansvarige Tomas Lundin eller avdelningens ordförande Rolf Andersson. Facklig företrädare är Kjell Storberg. Samtliga kan nås på telefon 033-10 01 50.

Din ansökan märkt "Funktionär" ska vara avdelningen Byggnads Borås, Fristadsvägen 24, 50640 Borås till handa senast den 25 juni.

MATLÅDAN

Ukrainsk skinkstek, ca 6 pers.

- 1/2 färsk skinkstek, cirka 1,5 kg
- 50 gr salt
- 2 kryddmått nymalen vitpeppar
- 2 lagerblad, som krossas
- 4 vitlöksklyftor

1 **Salta steken rejält**, strö över peppar och lagerblad. Dela vitlöksklyftor och stick in i steken lite runt om. Lägg steken i en bunke och låt stå i

rumstemperatur i fem timmar.

2 **Därefter sätter ni den** i kylan i 16-24 timmar. Det här gör att steken både rimmas och marineras samtidigt. Ta ur steken ur bunken och linda den med foliepapper. Sätt den i ugnen i 200 grader i cirka 1,5 timmar.

3 **Skär upp steken i skivor** och servera med t ex färsk potatis och äppelsky, eller bara som den är. Smaklig måltid.

MICKE SELANDER

annons Nordea

VI SER MOT FRAMTIDEN

Snart ska vi inleda vår 14:e kongress. Då ska vi framför allt tala om framtiden, den tekniska utvecklingen och hur vi möter internationaliseringen. Till det kommer våra kärnfrågor. Arbetsmiljö, lönepolitik, yrkeskompetens och arbetsorganisation är några av dem.

Vi har gått in i en ny situation som vi till stora delar känner igen sedan 1960-talet. Det handlar om prefab. Då byggdes stora delar av miljonprogrammet på det sättet – i dag produceras i stället stora delar av hus i fabriker. Vilka krav ställer det här på vårt sätt att agera när andelen platsbyggen minskar?

Vi vet att byggbranschen har stor betydelse för ekonomin med en omsättning på ca 220 miljarder kronor per år. Det totala byggvärdet har skjutit ordentligt fart sedan 1950-talet. Vi vet också att den svenska byggmaterielindustrin är internationellt konkurrenskraftig. Exporten av svenska byggmaterial uppgår till cirka 50 miljarder kronor per år.

Men hur står det till i dagens Sverige? Är byggbranschen föråldrad och har tappat stinet? Av husfabriken i Hallstahammar att döma är min fasta övertygelse att så inte är fallet. Är det i stället politiken – om en fast bostadspolitik kan sägas finnas – som gått vilse? Samtidigt är det rätt att säga att det behövs en rejäl förnyelse av branschen.

Vi talar ofta om arbetsorganisationen. Vi vet att den är viktig för vår sammanhållning, för arbetslaget och medlemmarnas villkor på arbetsplatsen. Organisationen har förändrats ganska radikalt kan man säga. Förr kunde alla

utföra samtliga uppgifter. När miljonprogrammet skulle uppföras blev det lönsamt med specialisering, som i sin tur gjorde att byggnationen gick snabbare. Nackdelarna dröjde inte. Ensidiga arbetsuppgifter ledde till arbetsskador. Hur är det i dag? Förändringarna inom arbetsorganisationen har lett till arbetsmiljöproblem.

Vi ser mot framtiden. Vi måste – vi vet att vi lider brist på arbetskraft. Det är framför allt

inte nu utan om några årtionden. Till år 2015 har 87 000 lämnat branschen, den största delen av åldersskäl. 38 procent av branschens anställda ska ersättas. Jämför detta med det renoveringsarbete som kommer att bli aktuellt framöver. I 65 000 lägenheter måste man byta vatten- och avloppsledningar i stället för 20 000 de senaste åren. Vad betyder inte det här för sysselsättningen? Och hur blir det

när bemanningsföretagen rycker in i branschen och inte låter lärlingar ta de platser de behöver för att få yrkesbevis? Rekryteringen går kräftgång.

Under den senaste kongressperioden har vi mer än någonsin arbetat med internationella frågor. Det ska vi fortsätta med. Vårt stöd behövs, och det är min förhoppning att alla ska känna del i både det lokala arbetet och vara stolta över vad vi utråder i andra länder – såväl i Baltikum, Ukraina som i Asien. ●

HANS TILLY

förbundsordförande

Telefon 08-728 48 10

Mobil 070-552 67 40

E-post hans.tilly@bygggnads.se

TILLY TYCKER TILL...

... OM SKENBAR ENIGHET

● Det är 101 dagar kvar till valet. Det börjar märkas att det är en stark kampanj på gång. Trots att Alliansen säger sig vara enad, och presenterat ett gemensamt budgetförslag, har varje borgerligt parti lagt fram ett eget ekonomiskt förslag. Det vittnar om oenighet. Att vilja slå blå dunster i ögonen på väljarna. Fråga i stället om en politik för framtiden, som håller. Vem vinner i det loppet?

... OM BLÅ-GRÖN GLASS

● Om Alliansen tror att det räcker med glass för att vinna väljare har de sjunkit djupt. Med hjälp av en chokladdoppad päronglass – riktigt grön, vilket leder tankarna till centerpartiet. Men en ansvarig moderat tycker inte att det gör så mycket eftersom de andra partiernas loggor på glasspappret är så väldigt blåa. Det var väl det vi visste... Alliansen är och kommer att förbli djupt blå.

... OM AVTALSRORELSEN

● Även om det snart är val och vi innan dess har kongress, står vi inför en avtalsrörelse som ska påbörjas i höst. Mina tankar går till den föregående, där vi redan under sommaren möttes av ogenomtänkta tasksparkar – minns de påhittade lönenivåerna vid ett bygge i Jönköping. Jag hoppas att vi inför 2007 års avtal ska mötas med ärliga tankar om branschens arbetsvillkor och seriösa bud.

FINNS FÖR SPIKAR HÄR KLINGA	STOPPAR KORROSION	GRUND LÄRD MAN	ONAGER ROAR BARN	SNIRKEL PÅ IS	KAN VAR AV BELÄGGNINGSTYP
VÄLBÄRGADE KORA			KAN DET OSA EURO-DRAG		
SVEK TIGHT DRESS			SYND DETALJER BÄTTRE PÅ	GULD ANRIKT KOMPANI	SKRIFT-LÄRD JUDISK PRÄST
DANS-SLÄKT		TVEK-LÖS			
DARRAR KORPU-LENT				ANTIMON KAN DIA-MANT VARA	
	GER RÄTT TILL VISST SKYTTE	SEDLIG	KALL REGENT MALL		
				KYLIT	
	TUNGSINTA FLÖG FÖR NÄRA SOLEN	BESITTS DEPPIG	ÄR NUDEL-RÄTTER	BUBBEL-DRYCK	GUDING
					RABATTERAD
STUDIO-ANKARE I FOTBOLL					VERKAR SPRÄNG-ANDE
OVANLIG SÄGO-PLATS		HELT LIKA			RIKTNING KURTIS
NO-FÖRF		ALPDRAG BERIDEN LANSIÄR		RISKERAR ATT BLI KLUBBAD	KUNDE RÄTTAS REDAN 1947
DJURPARK		VILL FÅNGAR	ORNE SPANSK BIL		STÄMNING LAND-TUNGA
BREXEXTRA DRYGT TRE		BALSAM OJUSTE	FINNS NUMERA I TETRA	TAS I TRÅL	MINDRE DRABB-NING
	MÅNGSIDIG GAMMALT MALMFÄLT				GUNNEL NORD FIRN
ANTYTIT KAN DU SLÅ UPP VIN I			BLIR SÄMRE MED ÄREN		ENVIS FISK OCH FLIT
		ASTAT		OVÄDER	
					TYNA BORT
					JP 2006 ©PERSSON

VINNARE I BILDKRYSS 6

blev John Gustafsson, Södertälje, Ingvar Andersson, Avesta, Henry Nordling, Väsby, Sture Johansson, Linköping, Erik Stenmark, Ludvika, Timo Pääkkölä, Kiruna, Bart Jansen, Västerås, Johannes Lipponen, Skinnskatteberg, Gösta Andersson, Rödeby, Rolf Jonasson, Sjövik, Gudrun Pettersson, Glanshammar, Emma Eriksdotter, Söderbärke, Tore Bjersander, Eslöv, Stefan Nyman, Norrköping samt Marianne Ahlex, Sundbyberg, vilka får var sin dubbeltrisslott.

BILDKRYSS #9

Dragingen den 9 augusti. 15 med rätt lösning vinner var sin dubbeltrisslott med chans att få upp till 7,5 miljoner kronor. Sänd lösningen till Bildkryss 9, Byggnadsarbetaren, Box 19615, 104 32 Stockholm.

Namn.....

Adress.....

Postadress.....